

ZAKON

O IZBORU ODBORNIKA I POSLANIKA

("Sl. list RCG", br. 4/98 od 18.02.1998, 05/98 od 25.02.1998, 17/98 od 20.05.1998, 14/00 od 17.03.2000, 18/00 od 31.03.2000, (YU) 73/00 od 29.12.2000, 09/01 od 22.02.2001, (SRJ) 09/01 od 02.03.2001, 41/02 od 02.08.2002, 46/02 od 10.09.2002, 45/04 od 02.07.2004, 48/06 od 28.07.2006, 56/06 od 07.09.2006, 46/11 od 16.09.2011, 14/14 od 22.03.2014, 47/14 od 07.11.2014, 12/16 od 23.02.2016)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se: način i postupak izbora odbornika u skupštinu opštine, gradske opštine, Glavnog grada i Prijestonice (u daljem tekstu: opština) i poslanika u Skupštinu Crne Gore; organizacija, sastav i nadležnost organa za sprovođenje izbora; utvrđivanje rezultata glasanja i raspodjela mandata; zaštita biračkog prava i druga pitanja od značaja za organizaciju i sprovođenje izbora.

Član 2

Odbornike i poslanike biraju i pravo da budu birani za odbornika i poslanika imaju građani koji imaju crnogorsko državljanstvo i koji su upisani u birački spisak u skladu sa zakonom kojim se uređuje birački spisak (u daljem tekstu: birač), na osnovu opšteg i jednakog biračkog prava, na slobodnim i neposrednim izborima, tajnim glasanjem, u skladu sa ovim zakonom.

Niko ne može, po bilo kom osnovu, pozvati birača na odgovornost zbog glasanja, niti od njega tražiti da kaže za koga je glasao ili zašto nije glasao.

Nakon završenog glasanja može se vršiti ispitivanje javnog mnjenja u vezi sa glasanjem kod birača koji su saglasni sa tim.

Ispitivanje javnog mnjenja se ne može vršiti na biračkom mjestu niti na udaljenosti do 100 metara od biračkog mjesta.

Član 3

U skupštinu opštine, Prestonice i glavnog grada (u daljem tekstu: skupština opštine) bira se 30 odbornika i još po jedan odbornik na svakih 5.000 birača.

Broj odbornika utvrđuje skupština opštine posebnom odlukom najkasnije do dana raspisivanja izbora.

Član 4

Odbornik, odnosno poslanik bira se u izbornoj jedinici na osnovu liste političke partije (stranačka izborna lista), koalicije političkih partija (koaliciona izborna lista), odnosno grupe birača (izborna lista grupe birača) (u daljem tekstu: izborna lista).

Odbornički, odnosno poslanički mandati raspodjeljuju se srazmjerno broju dobijenih glasova.

Član 5

Mandat odbornika, odnosno poslanika traje četiri godine.

Mandat odborniku, odnosno poslaniku može prestati i ranije u skladu sa ovim zakonom.

Odbornik, odnosno poslanik opredjeljuje se i glasa po sopstvenom uvjerenju.

Odbornik, odnosno poslanik ne može biti opozvan.

Član 6

Birači imaju pravo da preko medija budu obaviješteni o izbornim programima i aktivnostima podnosilaca izbornih lista, kao i o kandidatima sa izbornih lista.

Radi ostvarivanja prava birača iz stava 1 ovog člana mediji dužni su da dosljedno primjenjuju načela ravnopravnosti svih podnosilaca izbornih lista i kandidata sa tih lista.

Izborna propaganda preko medija i javnih skupova prestaje 24 časa prije dana održavanja izbora.

Član 7

Organi za sprovođenje izbora su birački odbori i izborne komisije.

Član 8

Zaštitu biračkog prava obezbjeđuju izborne komisije, Ustavni sud Crne Gore i nadležni sudovi.

Član 9

Sredstva za sprovođenje izbora obezbjeđuju se u budžetu opštine za izbor odbornika i budžetu Crne Gore za izbor poslanika.

Na radnje, akte, podneske i ostale spise u vezi sa sprovođenjem izbora i prestankom mandata odbornika, odnosno poslanika ne plaća se taksa.

II - BIRAČKO PRAVO

Član 10

Biračko pravo, u smislu ovog zakona, obuhvata prava birača: da biraju i da budu birani; da kandiduju i da budu kandidovani; da odlučuju o predloženim kandidatima i izbornim listama; da kandidatima javno postavljaju pitanja; da budu pravovremeno, istinito, potpuno i objektivno informisani o programima i aktivnostima podnosilaca izbornih lista i o kandidatima sa tih lista, kao i da raspolazu drugim pravima koja su predviđena ovim zakonom.

Član 11

Pravo da bira i da bude biran za poslanika ima birač koji je navršio 18 godina života, koji je poslovno sposoban i koji ima prebivalište u Crnoj Gori najmanje dvije godine prije dana održavanja izbora.

Pravo da bira i da bude biran za odbornika ima birač koji je navršio 18 godina života, koji je poslovno sposoban, koji ima prebivalište u Crnoj Gori najmanje dvije godine i koji ima prebivalište u opštini, odnosno gradskoj opštini, kao izornoj jedinici, najmanje šest mjeseci prije dana održavanja izbora.

III - IZBORNE JEDINICE

Član 12

Izbor odbornika obavlja se u opštini kao jedinstvenoj izornoj jedinici.

Izbor poslanika obavlja se u Crnoj Gori kao jedinstvenoj izornoj jedinici.

IV - RASPISIVANJE IZBORA

Član 13

Izbori za odbornike, odnosno poslanike raspisuju se odlukom organa nadležnog za raspisivanje izbora.

Državna izborna komisija i opštinske izborne komisije dužne su u roku od 72 sata od dana donošenja odluke o raspisivanju izbora, utvrditi i objaviti izborni kalendar svih rokova za sprovođenje izbornih radnji predviđenih izbornim zakonodavstvom.

Dan održavanja izbora je neradni dan (nedelja).

Odluka o raspisivanju izbora objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", a za odbornike i u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Član 14

Izbori za odbornike i poslanike održavaju se najkasnije 15 dana prije isteka izbornog perioda odbornika, odnosno poslanika kojima teče mandat.

Od dana raspisivanja izbora do održavanja izbora odbornika, odnosno poslanika ne može proteći manje od 60 ni više od 100 dana.

Danom potvrđivanja mandata odbornika, odnosno poslanika novog saziva prestaje mandat odbornika, odnosno poslanika prethodnog saziva.

Potvrđivanje mandata vrši se u roku od 30 dana od dana održavanja izbora, tako što predsjedavajući sjednice odgovarajuće skupštine konstatuje i objavljuje da je podnošenjem izvještaja nadležne izborne komisije o rezultatima izbora potvrđen mandat novoizabranim odbornicima, odnosno poslanicima.

Član 15

U slučaju raspuštanja Skupštine Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) ili donošenja odluke o skraćenju mandata Skupštini, Predsjednik Crne Gore raspisuje izbore narednog dana od dana njenog raspuštanja, odnosno narednog dana od dana stupanja na snagu odluke o skraćenju mandata.

U slučaju prestanka mandata skupštine opštine, Skupštine Prijestonice i Skupštine Glavnog grada, prije isteka vremena na koje je birana, Predsjednik Crne Gore raspisuje izbore narednog dana od dana njenog raspuštanja, odnosno narednog dana od dana stupanja na snagu odluke o skraćenju mandata.

U slučaju iz st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se odredbe člana 14 st. 2, 3 i 4 ovog zakona.

Član 16

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list CG", br. 46/11)

V - ORGANI ZA SPROVOĐENJE IZBORA

Član 17

Organi za sprovođenje izbora rade na osnovu zakona.

Za svoj rad organi za sprovođenje izbora odgovaraju organu koji ih je imenovao.

Državni organi, organi lokalne samouprave, drugi organi i organizacije dužni su da pružaju stručnu i tehničku pomoć organima za sprovođenje izbora i da im dostavljaju podatke potrebne za rad.

Član 18

Organi za sprovođenje izbora rade u stalnom sastavu (imenovani članovi), odnosno u proširenom sastavu (opunomoćeni članovi).

Pravo da odredi opunomoćenog člana za rad u organima za sprovođenje izbora ima svaki podnosilac potvrđene i proglašene izborne liste.

Dva ili više podnosilaca izborne liste mogu odrediti zajedničkog opunomoćenog člana za rad u organu za sprovođenje izbora.

Član 19

Izborne komisije imenuju se nakon konstituisanja novoizabrane skupštine, na vrijeme od četiri godine, a birački odbori imenuju se za svaki izbor odbornika, odnosno poslanika.

Član 20

Predsjednik, sekretar, imenovani i opunomoćeni članovi organa za sprovođenje izbora i njihovi zamjenici mogu biti samo lica koja imaju biračko pravo.

Kandidat na izbornim listama ne može biti u sastavu izbornih komisija i prestaje mu funkcija u ovim organima prihvatanjem kandidature za odbornika ili poslanika.

Član 21

Organi za sprovođenje izbora odlučuju većinom glasova svojih članova.

Član 22

Rad organa za sprovođenje izbora je javan.

Članovi organa za sprovođenje izbora i druga lica koja prate rad organa za sprovođenje izbora dužni su da postupaju na osnovu Zakona i pravila koja propisuje Državna izborna komisija.

Kad lica koja prate rad organa za sprovođenje izbora prekrše pravila o održavanju reda na biračkom mjestu ili na drugi način ometaju rad organa za sprovođenje izbora, organ za sprovođenje izbora može ih udaljiti a podatke o tome unosi u zapisnik.

1. Izborne komisije

Član 23

Izborne komisije su: opštinske, izborna komisija Glavnog grada, izborna komisija Prijestonice (u daljem tekstu: opštinska izborna komisija) i Državna izborna komisija.

Član 24

Opštinsku izbornu komisiju u stalnom sastavu imenuje skupština opštine, na predlog radnog tijela skupštine opštine nadležnog za izbor i imenovanja, iz reda kandidata koje predlože političke partije odnosno koalicione izborne liste, odnosno grupe birača koje imaju odbornike u skupštini opštine.

Odluka o imenovanju opštinske izborne komisije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi".

Član 25

Opštinsku izbornu komisiju čine: predsjednik i četiri člana u stalnom sastavu i po jedan opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste.

Za predsjednika opštinske izborne komisije imenuje se kandidat političke partije, odnosno podnosioca izborne liste koja je na prethodnim izborima dobila najveći broj odborničkih mandata.

Ukoliko je na prethodnim izborima najveći broj mandata dobila koaliciona izborna lista, za predsjednika

opštinske izborne komisije imenuje se, po pravilu, kandidat političke partije kojoj je, u okviru koalicije, pripao najveći broj odborničkih mandata.

Sekretar opštinske izborne komisije imenuje se na predlog parlamentarne opozicije.

Za sekretara opštinske izborne komisije, po pravilu, se imenuje kandidat na predlog opozicione izborne liste koja je na prethodnim izborima dobila najveći broj odborničkih mandata.

Sekretar komisije je zadužen za realizaciju administrativnih poslova predviđenih izbornim zakonodavstvom.

Dva člana stalnog sastava opštinske izborne komisije imenuju se na predlog parlamentarne opozicije.

Za članove stalnog sastava iz reda opozicije imenuju se predstavnici opozicionih izbornih lista u odgovarajućoj skupštini opštine proporcionalno broju osvojenih mandata na prethodnim izborima, a u slučaju istog broja mandata prednost ima izborna lista koja je dobila veći broj glasova.

Ukoliko u odgovarajućoj skupštini opštine postoji samo jedna opoziciona izborna lista, oba člana stalnog sastava opštinske izborne komisije imenuju se na predlog te opozicione izborne liste.

Predsjedniku i članovima opštinske izborne komisije u stalnom sastavu imenuju se zamjenici.

Opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste može imati zamjenika.

Predsjednika i članove komisije, kao i opunomoćene predstavnike podnosioca izbornih lista, u slučaju njihove odsutnosti ili spriječenosti, u vršenju poslova i zadataka u komisiji zamjenjuju njihovi zamjenici.

Predsjednik komisije, njegov zamjenik i sekretar, kao i članovi komisije i njihovi zamjenici u stalnom sastavu imenuju se iz reda diplomiranih pravika.

Član 26

Opštinska izborna komisija, danom donošenja rješenja o proglašenju izborne liste, zaključkom utvrđuje koji podnosilac izborne liste ispunjava uslove za određivanje svojih predstavnika u prošireni sastav ovog organa.

Zaključak o ispunjenju, odnosno neispunjenju uslova za određivanje predstavnika podnosilaca izborne liste u prošireni sastav opštinska izborna komisija dostavlja podnosiocu izborne liste, u roku od 24 časa od časa donošenja tog zaključka.

Podnosilac izborne liste odrediće svog opunomoćenog predstavnika u prošireni sastav opštinske izborne komisije i o tome obavijestiti opštinsku izbornu komisiju koja, najkasnije 24 časa od dostavljanja obavještenja, zaključkom poimenično utvrđuje lica koja postaju njihovi članovi.

Opunomoćeni predstavnici u prošireni sastav opštinske izborne komisije određuju se iz reda diplomiranih pravika, a zamjenici opunomoćenih predstavnika, po pravilu, iz reda diplomiranih pravika.

Opunomoćeni predstavnici učestvuju u radu i punovažno odlučuju 20 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Mandat opunomoćenih predstavnika u opštinskoj izornoj komisiji prestaje danom utvrđivanja konačnih rezultata izbora.

Član 26a

U slučaju da se izbori za izbor odbornika i poslanika sprovode istovremeno, podnosilac potvrđene izborne liste za izbor poslanika ima pravo da odredi svog opunomoćenog predstavnika u prošireni sastav opštinskih organa za sprovođenje izbora, iako nije podnosilac liste za izbor odbornika.

Član 27

Opštinska izborna komisija:

- 1) stara se o zakonitom sprovođenju izbora;
- 2) organizuje tehničke pripreme za sprovođenje izbora;
- 3) određuje biračka mjesta za izbor odbornika i poslanika;
- 4) obrazuje biračke odbore i imenuje predsjednika i članove biračkih odbora za izbor odbornika i poslanika i organizuje njihovu edukaciju (obuku) o procedurama za rad biračkog odbora;
- 5) utvrđuje broj glasačkih listića za pojedina biračka mjesta, ovjerava ih i zajedno sa ovjerenim izvodom iz biračkog spiska zapisnički ih predaje biračkim odborima;
- 6) ocjenjuje da li su izborne liste za izbor odbornika sastavljene i podnešene u skladu sa ovim zakonom;
- 7) potvrđuje i proglašava izborne liste za izbor odbornika;
- 8) javno objavljuje broj birača u opštini i po biračkim mjestima;
- 9) utvrđuje rezultate izbora odbornika, kao i broj glasova za svaku izbornu listu i utvrđuje broj mandata koji pripada svakoj izornoj listi za izbor odbornika;
- 10) izdaje uvjerenje izabranom odborniku;
- 11) utvrđuje ukupne rezultate glasanja za izbor poslanika na svojoj teritoriji i po svakom biračkom mjestu i o tome dostavlja izvještaj Državnoj izornoj komisiji;
- 12) javno objavljuje rezultate za izbor odbornika;
- 13) podnosi izvještaj skupštini opštine o rezultatima za izbor odbornika i o popuni upražnjenih odborničkih mjesta;

14) dostavlja podatke o izborima za odbornike organima nadležnim za prikupljanje i obradu statističkih podataka, i

15) Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list RCG", br. 14/00)

Opštinska izborna komisija ima svoju web stranicu na kojoj odmah objavljuje sve akte i podatke od značaja za sprovođenje izbora, kao i privremene i konačne rezultate glasanja na svakom biračkom mjestu.

Član 28

Opštinska izborna komisija donosi poslovnik o svom radu.

Uslove za rad opštinske izborne komisije obezbjeđuje skupština opštine.

Član 29

Državnu izbornu komisiju u stalnom sastavu imenuje Skupština, na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za izbor i imenovanja, u skladu sa ovim zakonom.

Odluka o imenovanju Državne izborne komisije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Državna izborna komisija ima status pravnog lica.

Član 30

Državnu izbornu komisiju čine: predsjednik i deset članova u stalnom sastavu i po jedan opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste.

Predsjednika Državne izborne komisije imenuje Skupština, na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za izbor i imenovanja nakon prethodno sprovedenog javnog konkursa.

Četiri člana stalnog sastava Državne izborne komisije imenuju se na predlog parlamentarne većine.

Četiri člana stalnog sastava Državne izborne komisije, od kojih jedan vrši funkciju sekretara, imenuju se na predlog parlamentarne opozicije.

Za člana stalnog sastava Državne izborne komisije imenuje se i jedan predstavnik političke partije, odnosno podnosioca izborne liste za autentičnu zastupljenost pripadnika manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, koja je na prethodnim izborima dobile najveći broj glasova, a njegov zamjenik treba da bude pripadnik nekog drugog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice.

Jednog člana stalnog sastava Državne izborne komisije imenuje Skupština, na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za izbor i imenovanja nakon prethodno sprovedenog javnog konkursa, iz reda predstavnika civilnog društva, nevladinog sektora i univerziteta, koji je stručan za pitanja izbornog zakonodavstva.

Za člana stalnog sastava Državne izborne komisije iz stava 6 ovog člana ne može biti imenovano lice koje je u poslednjih 10 godina obavljalo funkciju člana organa političke partije.

Za člana stalnog sastava Državne izborne komisije iz stava 6 ovog člana bira se lice koje je objavljivalo naučne radove i stručne članke na temu izbornog procesa, koje je ostvarilo javnu prepoznatljivost u ovoj oblasti i koje je učestvovalo u domaćem ili međunarodnom monitoringu izbornog procesa.

Radno tijelo Skupštine nadležno za izbor i imenovanja, u postupku utvrđivanja predloga, imaće u vidu i preporuke organizacija koje su se u poslednjih pet godina bavile kreiranjem izbornog zakonodavstva i monitoringom izbornih procesa.

Za članove stalnog sastava na predlog parlamentarne većine, odnosno opozicije imenuju se predstavnici izbornih lista proporcionalno broju osvojenih mandata na prethodnim izborima, a u slučaju istog broja mandata imenuje se sa izborne liste koja je dobila veći broj glasova na prethodnim izborima.

Ukoliko u Skupštini postoji samo jedna izborna lista koja čini parlamentarnu većinu, odnosno jedna opoziciona izborna lista, sva četiri člana u stalni sastav državne izborne komisije imenuju se na predlog te izborne liste.

Članovima Državne izborne komisije u stalnom sastavu koji se imenuju na predlog parlamentarne većine, odnosno parlamentarne opozicije imenuju se zamjenici.

Predsjednika Državne izborne komisije u slučaju spriječenosti zamjenjuje član Državne izborne komisije u stalnom sastavu kojeg on odredi.

Opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste može imati zamjenika.

Članove Državne izborne komisije i opunomoćene predstavnike podnosioca izbornih lista, u slučaju njihove odsutnosti ili spriječenosti, u vršenju poslova i zadataka u Državnoj izbornoj komisiji zamjenjuju njihovi zamjenici.

Članovi Državne izborne komisije, njihovi zamjenici i opunomoćeni predstavnici podnosioca izbornih lista imenuju se iz reda diplomiranih pravnika.

Predsjednik Državne izborne komisije mora biti diplomirani pravnik i imati najmanje 10 godina radnog iskustva u struci i ne smije biti član organa upravljanja političke partije u zadnje tri godine.

Član 31

Državna izborna komisija, danom donošenja rješenja o proglašenju izborne liste, zaključkom utvrđuje koji

podnosilac izborne liste ispunjava uslove za određivanje svojih predstavnika u prošireni sastav ovog organa.

Zaključak o ispunjenju, odnosno neispunjenju uslova za određivanje predstavnika podnosioca izborne liste u prošireni sastav Državna izborna komisija dostavlja podnosiocu izborne liste u roku od 24 časa od časa donošenja tog zaključka.

Podnosilac izborne liste odrediće svog opunomoćenog predstavnika u prošireni sastav Državne izborne komisije i o tome obavijestiti Državnu izbornu komisiju koja, najkasnije 24 časa od dostavljanja obavještenja, zaključkom poimenično utvrđuje lica koja postaju njeni članovi.

Opunomoćeni predstavnici učestvuju u radu i punovažno odlučuju 20 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Mandat opunomoćenih predstavnika u Državnoj izbornoj komisiji prestaje danom utvrđivanja konačnih rezultata izbora.

Član 32

Državna izborna komisija:

- 1) stara se o zakonitom sprovođenju izbora i jedinstvenoj primjeni odredaba ovog zakona;
- 2) prati primjenu i daje mišljenja u vezi sa primjenom ovog zakona;
- 3) usklađuje rad opštinskih izbornih komisija i daje uputstva u vezi primjene ovog zakona i vrši nadzor nad njihovim radom;
- 4) utvrđuje jedinstvene standarde za izborni materijal;
- 5) propisuje obrasce za sprovođenje izbornih radnji propisanih ovim zakonom;
- 6) propisuje način proglašenja izbornih lista;
- 7) određuje način rukovanja i čuvanja izbornog materijala;
- 8) ocjenjuje da li su izborne liste za poslanike sastavljene i podnešene u skladu sa ovim zakonom;
- 9) donosi rješenje o proglašenju izbornih lista za poslanike;
- 10) javno objavljuje broj birača u cjelini, po opštinama i po biračkim mjestima;
- 11) utvrđuje rezultate izbora za poslanike, kao i broj glasova za svaku izbornu listu i utvrđuje broj mandata koji pripada svakoj izbornoj listi za izbor poslanika;
- 12) javno objavljuje ukupne rezultate za izbor poslanika i po svakom biračkom mjestu u Crnoj Gori;
- 13) podnosi izvještaj Skupštini Crne Gore o rezultatima za izbor poslanika i o popuni upražnjenih poslaničkih mjesta;
- 14) izdaje uvjerenje izabranom poslaniku;
- 15) dostavlja podatke o izborima za poslanike organima nadležnim za prikupljanje i obradu statističkih podataka, i
- 15a) donosi poslovnik o radu;
- 16) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom;

Državna izborna komisija ima svoju web stranicu na kojoj objavljuje sve akte i podatke od značaja za sprovođenje izbora, kao i privremene i konačne rezultate glasanja na svakom biračkom mjestu.

Član 33

Državna izborna komisija će preuzeti nadležnost opštinske izborne komisije u slučaju da ova ne vrši svoje obaveze u odnosu na izbor poslanika u skladu sa ovim zakonom.

Član 33a

Predsjednik i sekretar Državne izborne komisije dužnost obavljaju profesionalno.

Rješenje o zaradi i drugim pravima predsjednika i sekretara Državne izborne komisije donosi odbor Skupštine nadležan za administrativna pitanja.

Član 34

Za vršenje stručnih i administrativnih poslova Državna izborna komisija obrazuje službu Državne izborne komisije (u daljem tekstu: Služba).

Službom rukovodi sekretar Državne izborne komisije.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji službe Komisije donosi Komisija, na predlog sekretara Komisije, uz saglasnost nadležnog radnog tijela Skupštine.

Na status i druga prava zaposlenih u Službi primjenjuju se propisi koji se odnose na državne službenike i namještenike.

Uslove za rad Državne izborne komisije i Službe obezbjeđuje Skupština.

Sredstva za rad Državne izborne komisije obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

2. Birački odbor

Član 35

Birački odbor čine predsjednik i četiri člana u stalnom sastavu i po jedan opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste.

Svakoj političkoj partiji zastupljenoj u odgovarajućoj skupštini pripada broj predsjednika biračkih odbora srazmjerno proporcionalnoj zastupljenosti odborničkih mjesta u skupštini, a biračka mjesta na kojima bi pojedina politička partija predlagala predstavnika za predsjednika biračkog odbora, opštinska izborna komisija određuje žrijebom.

U stalni sastav biračkog odbora dva člana imenuju se na predlog političke partije, odnosno koalicije koja ima većinu u odgovarajućoj skupštini opštine.

U stalni sastav biračkog odbora obavezno se imenuje po jedan predstavnik dvije opozicione političke partije u odgovarajućoj skupštini, koje su na prethodnim izborima dobile najveći broj mandata, a u slučaju istog broja mandata, najveći broj glasova.

Ukoliko u odgovarajućoj skupštini opštine postoji samo jedna opoziciona politička partija, u stalni sastav biračkog odbora imenuju se dva predstavnika te partije.

Birački odbor imenuje se za svako biračko mjesto, najkasnije 10 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Izuzetno, na obrazloženi zahtjev političke partije, odnosno grupe birača koja je stekla pravo da predloži predstavnike u stalnom sastavu biračkog odbora, sastav biračkog odbora može se mijenjati i nakon isteka roka iz stava 6 ovog člana, a najkasnije 12 sati prije otvaranja biračkih mjesta.

Predsjednika i članove biračkog odbora, kao i opunomoćene predstavnike podnosilaca izbornih lista, u slučaju njihove odsutnosti ili spriječenosti, u vršenju poslova i zadataka biračkog odbora zamjenjuju njihovi zamjenici.

Član 35a

Rješenje koje političke partije imaju pravo da predlože predstavnike u stalni sastav biračkog odbora opštinska izborna komisija dužna je donijeti najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora.

Rješenje iz stava 1 ovog člana opštinska izborna komisija dostavlja svim podnosiocima potvrđenih izbornih lista, u roku od 24 časa od časa donošenja.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana ima se pravo prigovora, odnosno žalbe, po postupku za zaštitu izbornog prava utvrđenog ovim zakonom.

Član 36

Opštinska izborna komisija, danom donošenja rješenja o proglašenju izborne liste, zaključkom utvrđuje koji podnosilac izborne liste ispunjava uslove za određivanje svojih predstavnika u prošireni sastav biračkog odbora.

Zaključak o ispunjenju, odnosno neispunjenju uslova za određivanje predstavnika podnosioca izborne liste u prošireni sastav biračkog odbora opštinska izborna komisija dostavlja podnosiocu izborne liste, u roku od 24 časa od časa određivanja biračkog mjesta.

Podnosilac izborne liste određuje svog opunomoćenog predstavnika u prošireni sastav biračkog odbora i o tome obavijestiti opštinsku izbornu komisiju koja, najkasnije 24 časa od dostavljanja obavještenja, zaključkom poimenično utvrđuje lica koja ulaze u prošireni sastav biračkog odbora.

Opunomoćeni predstavnik učestvuje u radu i punovažno odlučuje pet dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Član 36a

U slučaju istovremenog održavanja izbora za odbornike i poslanike, birački odbori obrazovani za sprovođenje izbora za odbornike obavljaju poslove biračkih odbora za izbor poslanika.

Član 37

Birački odbor neposredno sprovodi glasanje na biračkom mjestu.

Birački odbor se stara o održavanju reda na biračkom mjestu za vrijeme glasanja.

Birački odbor određuje, iz reda svojih članova, četiri povjerenika za glasanje van biračkog mjesta.

Bliža pravila o radu biračkog odbora uređuje Državna izborna komisija.

VI - PREDLAGANJE I UTVRĐIVANJE IZBORNIH LISTA

1. Kandidatura

Član 38

Političke partije registrovane u Crnoj Gori, posebno ili kao koalicija, kao i grupe birača predlažu kandidate za svoju izbornu listu, na osnovu određenog broja potpisa birača.

Podnosioci izbornih lista iz stava 1 ovog člana predlažu izborne liste pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Član 39

Jedno lice može biti kandidat za odbornika samo na jednoj izbornoj listi i samo u jednoj izbornoj jedinici.

Jedno lice može biti kandidat za poslanika samo na jednoj izbornoj listi.

Na jednoj izbornoj listi može biti najmanje 2/3, a najviše onoliko kandidata koliko se bira.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, na izbornoj listi za izbor poslanika koju podnose grupe birača ili političke stranke koje predstavljaju manjinski narod ili manjinsku nacionalnu zajednicu može biti najmanje 1/3, a najviše onoliko kandidata koliko se bira.

Podnosilac izborne liste određuje redosljed kandidata na listi.

Član 39a

U cilju ostvarivanja principa rodne ravnopravnosti, na izbornoj listi biće najmanje 30% kandidata manje zastupljenog pola.

Na izbornoj listi među svaka četiri kandidata prema redosljedu na listi (prva četiri mjesta, druga četiri mjesta i tako do kraja liste) mora biti najmanje po jedan kandidat pripadnik manje zastupljenog pola.

Izborna lista koja ne ispunjava uslove iz st. 1 i 2 ovog člana smatraće se da sadrži nedostatke za proglašenje izborne liste, a podnosilac liste biće pozvan da otkloni nedostatke liste, u skladu sa ovim zakonom.

Podnosiocu izborne liste koji ne otkloni nedostatke iz stava 3 ovog člana, izborna komisija odbiće proglašenje izborne liste, u skladu sa ovim zakonom.

Član 40

Podnosilac izborne liste može povući listu najkasnije do dana utvrđivanja zbirne izborne liste.

Povlačenjem izborne liste prestaje funkcija opunomoćenog predstavnika podnosioca liste u svim organima za sprovođenje izbora, kao i sva prava koja mu u tom svojstvu, po odredbama ovog zakona pripadaju.

Kandidat može odustati od kandidature do dana donošenja rješenja o proglašenju izborne liste.

Član 41

Ako po donošenju rješenja o proglašenju izborne liste kandidat izgubi crnogorsko državljanstvo, bude izbrisan iz registra prebivališta, odnosno ako nastupi njegova smrt, podnosilac izborne liste gubi pravo da predloži novog kandidata.

Položaj na izbornoj listi kandidata iz stava 1 ovog člana zauzima kandidat koji je po redosljedu sljedeći na izbornoj listi.

Promjene iz st. 1 i 2 ovog člana ne mogu uticati na ispunjenost uslova iz čl. 39 i 39a ovog zakona.

2. Naziv, utvrđivanje i proglašenje izborne liste**Član 42**

Naziv izborne liste određuje se prema nazivu političke partije koja podnosi listu.

Ako dvije ili više političkih partija ili grupa birača podnesu koalicionu izbornu listu, naziv i druga prava i obaveze podnosilaca koalicione izborne liste određuju se sporazumom koji se istovremeno sa koalicionom izbornom listom dostavlja nadležnoj izbornoj komisiji.

Uz naziv izborne liste grupe birača podnosilac određuje i bližu oznaku te liste.

U naziv liste iz st. 1 do 3 ovog člana podnosilac liste može uključiti i ime i prezime nosilaca te liste, uz njihovu pisanu saglasnost.

Lice određeno kao nosilac izborne liste ne mora biti kandidat na listi.

Član 43

Izborna lista za izbor odbornika, odnosno poslanika može biti utvrđena ako je svojim potpisima podrži najmanje 0,8 % birača od broja birača u izbornoj jedinici, računajući prema podacima o broju birača sa izbora koji su prethodili odluci za raspisivanje izbora, bez obzira da li se radi o izborima za predsjednika Crne Gore ili o izborima za skupštinu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za političke partije ili grupe birača koje predstavljaju manjinski narod ili manjinsku nacionalnu zajednicu, izborna lista za izbor odbornika može biti utvrđena ako je svojim potpisom podrži najmanje 150 birača, odnosno za izbor poslanika može biti utvrđena ako je svojim potpisom podrži najmanje 1.000 birača, a koriste pravo iz člana 94 stav 2 ovog zakona. U opštinama u kojima je na prethodnim izborima odbornički mandat vrijedio jednako ili manje od 150 glasova, izborna lista za izbor odbornika može biti utvrđena ako je svojim potpisom podrži onaj broj birača koji je za jedan manji u odnosu na broj glasova koliko je na prethodnim izborima za odnosnu skupštinu opštine vrijedio jedan odbornički mandat.

Izborna lista za izbor poslanika koja predstavlja manjinski narod ili manjinsku nacionalnu zajednicu sa učešćem

u ukupnom stanovništvu Crne Gore do 2% prema rezultatima posljednjeg popisa može biti utvrđena ako je svojim potpisom podrži najmanje 300 birača.

Birači koji potpisuju liste za izbor odbornika moraju imati prebivalište na području odnosne opštine.

Birači koji potpisuju liste za izbor poslanika moraju imati prebivalište na teritoriji Crne Gore.

Državna izborna komisija propisuje postupak i organizaciju za davanje potpisa birača za podršku izbornoj listi.

Član 44

Birač može, svojim potpisom, podržati samo jednu izbornu listu za izbor odbornika i samo jednu izbornu listu za izbor poslanika.

Član 45

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list RCG", br. 14/00)

Član 46

Izborna lista za izbor odbornika dostavlja se opštinskoj izbornoj komisiji, a za izbor poslanika Državnoj izbornoj komisiji najranije 20 dana od dana raspisivanja izbora, a najkasnije 25 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Uz izbornu listu, izbornoj komisiji se dostavlja i sljedeća dokumentacija:

- 1) pisana izjava kandidata da prihvata kandidaturu;
- 2) potvrda o biračkom pravu za svakog kandidata sa izborne liste;
- 3) potvrda o prebivalištu svakog kandidata;
- 4) spisak sa potpisima birača koji podržavaju izbornu listu;
- 5) pisana saglasnost o prihvatanju nosioca liste, ako je to uključeno u naziv liste;
- 6) odluka nadležnog organa političke partije kojom je verifikovao izbornu listu;
- 7) izborna prijava;
- 8) osnivački i programski akt.

Izuzetno od dokumentacije propisane stavom 2 ovog člana, grupe birača uz izbornu listu dostavljaju i izjavu ovjerenu pred nadležnim organom o odluci da učestvuju na izborima sa programskim ciljevima izborne liste, ovlaštenom licu za zastupanje pred nadležnim organima, kao i druga međusobna prava i obaveze.

Izborna lista sa dokumentacijom dostavlja se neposredno nadležnoj komisiji.

Obrazac izborne prijave iz stava 2 tačka 7 ovog člana utvrdiće Državna izborna komisija.

Član 47

Nadležna izborna komisija, odmah po prijemu izborne liste, utvrđuje da li je lista podnešena u određenom roku i da li je sastavljena u skladu sa ovim zakonom.

Ako nadležna izborna komisija utvrdi da izborna lista nije podnešena blagovremeno, donijeće rješenje o odbacivanju izborne liste.

Ako nadležna izborna komisija utvrdi da izborna lista sadrži određene nedostatke donijeće, u roku od 48 časova od prijema izborne liste, zaključak kojim se podnosiocu liste nalaže da, najkasnije u roku od 48 časova od dostavljanja zaključka, otkloni te nedostatke. Tim zaključkom se podnosiocu ukazuje na radnje koje treba da obavi radi otklanjanja nedostataka.

Ako nadležna izborna komisija utvrdi da nedostaci izborne liste nijesu otklonjeni ili nijesu otklonjeni u predviđenom roku donijeće, u narednih 24 časa, rješenje kojim se odbija proglašenje te izborne liste.

Član 47a

Državna izborna komisija na osnovu izborne prijave, naziva izborne liste ili osnivačkog akta podnosioca izborne liste utvrđuje ispunjenost uslova za korišćenje prava iz člana 94 stav 2 ovog zakona.

Član 48

Ako nadležna izborna komisija utvrdi da podnešene izborne liste nemaju nedostataka ili da su utvrđeni nedostaci otklonjeni rješenjem utvrđuje i proglašava izbornu listu.

Rješenje iz stava 1 ovog člana koje donosi Državna izborna komisija sadrži i konstataciju o ispunjenosti uslova za korišćenje prava iz člana 94 stav 2 ovog zakona.

Rješenje iz stava 1 ovog člana se, bez odlaganja, dostavlja podnosiocu izborne liste.

Član 48a

Potvrđene i proglašene izborne liste za izbor poslanika ravnopravno učestvuju na svim biračkim mjestima u Crnoj Gori kao jedinstvenoj izbornoj jedinici, u skladu sa ovim zakonom.

3. Zbirna izborna lista

Član 49

Nakon potvrđivanja i proglašenja podnešenih izbornih lista, nadležna izborna komisija utvrđuje zbirnu izbornu listu, koja sadrži sve izborne liste sa imenima svih kandidata.

Redosljed na zbirnoj izornoj listi utvrđuje predsjednik izborne komisije žrijebom, u prisustvu ovlašćenih predstavnika podnosilaca potvrđenih izbornih lista.

Zbirnu izbornu listu nadležna izborna komisija javno objavljuje, najkasnije 15 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Član 49a

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list CG", br. 46/11)

VII PREDSTAVLJANJE PODNOSILACA IZBORNIH LISTA I KANDIDATA SA IZBORNIH LISTA

Član 50

Podnosioci izbornih lista imaju pravo da, od dana potvrđivanja izborne liste do završetka izborne propagande (u daljem tekstu: izborna kampanja), posredstvom nacionalnog javnog emitera Radio-televizija Crne Gore, kao i posredstvom regionalnih i lokalnih javnih emitera, u okviru istih dnevnih termina, odnosno rubrika, svakodnevno, u jednakom trajanju i besplatno obavještavaju građane o svojim kandidatima, programima i aktivnostima.

Podnosioci izbornih lista imaju pravo da u vrijeme izborne kampanje, u programima, odnosno rubrikama i oglasnim prostorima komercijalnih emitera, vrše marketinšku promociju svojih kandidata i programa i objavljuju najave svojih promotivnih skupova, uz naknadu u skladu sa pravilima koje donosi emiter.

Komercijalni emiteri dužni su da podnosiocima potvrđenih izbornih lista, pod jednakim uslovima, omoguće plaćeno oglašavanje.

Za predstavljanje izbornih lista ne može se koristiti imovina (novac, tehnička sredstva, prostor, oprema i sl.) državnih organa, javnih preduzeća, javnih ustanova i fondova, jedinica lokalne samouprave, niti kompanija u kojima država ima vlasnički udio.

Član 50a

Javni funkcioneri koje imenuje ili postavlja Vlada Crne Gore i koje bira ili imenuje lokalna samouprava, državni službenici i namještenici ne mogu učestvovati u izornoj kampanji, niti mogu javno izražavati svoje stavove povodom izbora, u radnom vremenu, odnosno dok su na dužnosti.

Policijski službenici i pripadnici Agencije za nacionalnu bezbjednost ne smiju učestvovati u izornoj kampanji na bilo koji način.

Član 51

Radio-televizija Crne Gore, regionalni i lokalni javni emiteri obavezni su da, u vrijeme izborne kampanje, u okviru političko-informativnog programa, kao i u precizno određenim blokovima političkog marketinga, čija je čujnost i vidljivost obezbijedena na cijeloj teritoriji Crne Gore, odnosno lokalne samouprave, svakodnevno, u jednakom trajanju i u istom terminu, obezbijede besplatno i ravnopravno predstavljanje podnosilaca potvrđenih izbornih lista, kao i iznošenje i obrazlaganje njihovih izbornih programa.

Radio-televiziji Crne Gore, regionalnim i lokalnim javnim emiterima nije dozvoljeno da, pod bilo kojim uslovima, omoguće iznošenje i obrazlaganje izbornog programa podnosilaca izbornih lista ili njihovo reklamiranje van termina iz stava 1 ovog člana.

Član 51a

Državni funkcioneri i funkcioneri lokalne samouprave mogu, u vrijeme izborne kampanje, nastupati kao predstavnici izbornih lista i mogu, u svojim medijskim nastupima na elektronskim javnim, komercijalnim i neprofitnim medijima, promovisati izborne programe i izborne liste na način i u obimu u kojemu se ovim zakonom propisuje medijsko predstavljanje predstavnika izbornih lista u izornoj kampanji.

Funkcionerima iz stava 1 ovog člana je zabranjeno da, u vrijeme izborne kampanje, svoje medijske nastupe u ulozi državnog ili drugog javnog funkcionera zloupotrijebe i iskoriste za reklamiranje ili reklamiranje izborne liste i/ili njenog izbornog programa.

Član 52

Učesnici u predizornoj kampanji dužni su da poštuju Ustav Crne Gore, zakone i kodekse profesionalne etike i obavezuju se na fer ponašanje, koje isključuje uvrede i klevete, kršenje pravila pristojnosti ili vrijeđanje osjećanja javnosti.

Član 53

Radio-televizija Crne Gore, regionalni i lokalni javni emiteri obavezni su da, u vrijeme izborne kampanje, u blokovima komercijalnog marketinga, čija je čujnost i vidljivost obezbijedena na cijeloj teritoriji Crne Gore, odnosno jedinice lokalne samouprave, svakodnevno, u jednakom trajanju i u istom terminu, obezbijede besplatno i ravnopravno objavljivanje najava svih promotivnih skupova podnosilaca izbornih lista.

Član 53a

Televizija Crne Gore i Radio Crne Gore obavezni su da, u vrijeme izborne kampanje, u odgovarajućim blokovima komercijalnog marketinga, na kanalu TV, odnosno programu Radija, čija je vidljivost i čujnost obezbijedena na cijeloj teritoriji Crne Gore, podnosiocima potvrđenih izbornih lista obezbijede ravnopravno i svakodnevno besplatan prostor za emitovanje:

- političko-propagandnih TV-klipova, odnosno audio-klipova, u svim blokovima političkog marketinga, u obimu ne manjem od 200 sekundi dnevno, zavisno od planiranog broja reklamnih blokova političkog marketinga;
- 3-minutnih izvještaja sa promotivnog skupa, dva puta dnevno, u terminima odmah nakon centralnih večernjih informativnih emisija TV i Radija.

Proizvodnja sadržaja iz stava 1 alineja 1 ovog člana spada u obavezu podnosioca izborne liste koja se promoviše.

Lokalni i regionalni javni emiteri obavezni su da, u vrijeme izborne kampanje, u blokovima komercijalnog marketinga, čija je čujnost i vidljivost obezbijedena na cijeloj teritoriji jedinice lokalne samouprave, podnosiocima potvrđenih izbornih lista obezbijede ravnopravno i svakodnevno besplatan prostor za emitovanje u obimu i na način iz st. 1 i 2 ovog člana.

Član 54

Mediji koji, uz naknadu, objavljuju oglase podnosilaca izbornih lista kojima se propagiraju izbori, izborni programi i kandidati, dužni su da, na tom oglasu, istaknu oznaku "plaćeni izborni oglas".

Član 55

Predstavljanje podnosilaca izbornih lista podsredstvom javnih emitera, u skladu sa ovim zakonom, vrši se na osnovu pravila koja donosi nadležni organ javnog emitera.

Pravila iz stava 1 ovog člana javni emiter dužan je donijeti i učiniti dostupnim javnosti u roku najkasnije 10 dana od dana raspisivanja izbora.

Član 56

Televizija Crne Gore i Radio Crne Gore obavezni su da, u vrijeme izborne kampanje, u okviru informativno-političkog programa, organizuju i emituju nedjeljno najmanje dvije jednoiposatne emisije sučeljavanja podnosilaca potvrđenih izbornih lista i kandidata sa tih lista, u terminu od 20 do 23 sata, u dogovoru uredništva i podnosilaca izbornih lista.

Televizija Crne Gore je prilikom organizovanja i emitovanja emisija iz stava 1 ovog člana dužna da obezbijedi prevod na znakovni jezik.

Urednici i voditelji emisija iz stava 1 ovog člana obavezni su da prema svim učesnicima u emisiji sučeljavanja imaju nepristrasan i ravnopravan odnos.

Član 57

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list CG", br. 46/11)

Član 58

Podnosioci izbornih lista i kandidati sa tih lista imaju pravo da, za vrijeme izborne propagande, pod ravnopravnim uslovima, organizuju konferencije i druge javne skupove na kojima se predstavljaju i propagiraju izborni programi, izborne liste i kandidati sa tih lista, u skladu sa propisima o javnom redu i miru.

Član 59

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list CG", br. 46/11)

Član 60

Podnosioci izbornih lista i kandidati sa izbornih lista imaju pravo da, za vrijeme izborne propagande, pripremaju izborne plakate, oglase, fotografije, letke, spotove i sl. i da ih javno, bez posebnog odobrenja, izlažu i postavljaju na javnim mjestima koja odredi nadležni organ opštine.

Član 61

Izborna propaganda koja se organizuje preko uređaja zvučnog oglašavanja sprovodi se u vrijeme i na način kojim se obezbjeđuju da se ne ugrožava pravo birača na lični mir, u skladu sa propisima o javnom redu i miru.

Član 62

Svi javni i komercijalni mediji u Crnoj Gori, u vrijeme izborne kampanje, dužni su objavljivati ocjene, zaključke i odluke nadležnih organa u kojima se konstatuje da je određeno glasilo povrijedilo odredbe ovog zakona koje nalažu nepristrasno, ravnopravno i objektivno obavješćavanje građana o programima i kandidatima političkih stranaka i drugih podnosilaca izbornih lista.

Član 63

U roku od 15 dana prije dana održavanja izbora, u programima radio-difuznih servisa i drugih medija nije dozvoljeno objavljivanje rezultata ispitivanja javnog mnjenja, drugih istraživanja i analiza u vezi sa opredjeljenjem birača u pogledu procjene rezultata izbora.

Na dan izbora, tokom trajanja glasanja, nikome nije dozvoljeno da u programima radio-difuznih servisa i drugih medija objavljuje procjenu rezultata glasanja.

Član 64

Predstavljanje podnosilaca izbornih lista podsredstvom komercijalnog i neprofitnog emitera vrši se na osnovu pravila koja, u cilju ostvarivanja korektne uređivačke politike i ravnopravnog predstavljanja podnosilaca potvrđenih izbornih lista, donosi emiter.

Pravila iz stava 1 ovog člana komercijalni i neprofitni emiter dužan je donijeti i učiniti dostupnim javnosti u roku najkasnije 10 dana od dana raspisivanja izbora.

Član 64a

Pravo na medijsko praćenje u predizbornoj kampanji počinje od dana potvrđivanja izborne liste učesnika predizborne kampanje i prestaje 24 časa prije dana održavanja izbora.

Član 64b

Skupština posebnom odlukom obrazuje Odbor za praćenje primjene Zakona o izboru odbornika i poslanika u dijelu koji se odnosi na medije (u daljem tekstu: Odbor).

Odbor ima 10 članova i sastavljen je po paritetnoj osnovi od poslanika parlamentarne većine i parlamentarne opozicije. Iz reda članova Odbora imenuje se predsjednik i zamjenik predsjednika Odbora.

Odbor se obrazuje najkasnije 10 dana od dana raspisivanja izbora za poslanike.

Predlog za imenovanje predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Odbora Skupštini podnosi radno tijelo Skupštine nadležno za izbor i imenovanja.

Odbor je nadležan da prati i nadgleda primjenu odredaba ovog zakona koje se odnose na obaveze medija u predizbornoj kampanji, a naročito:

- 1) razmatra prigovore na postupanje medija i o njima zauzima stavove i donosi zaključke;
- 2) upozorava medije za postupanje u skladu sa ovim zakonom i otklanjanje eventualnih nepravilnosti;
- 3) javno objavljuje svoje stavove i zaključke;
- 4) obavještava Agenciju za elektronske medije i nadležne organe medija o kršenju odredaba ovog zakona od strane medija, radi preduzimanja mjera iz njihove nadležnosti prema mediju koji postupa suprotno zakonu.

Odbor odlučuje većinom glasova svih članova.

Odbor nadgleda postupanje medija od dana obrazovanja do objavljivanja konačnih rezultata izbora.

Mediji su dužni da odmah objave nalaz i zaključak Odbora kojim se konstatuje da je određeni medij povrijedio odredbe ovog zakona.

Na pitanja rada Odbora koja nijesu uređena ovim članom shodno se primjenjuje Poslovnik Skupštine Crne Gore.

VII - SPROVOĐENJE IZBORA

1. Biračka mjesta

Član 65

Glasanje za izbor odbornika, odnosno poslanika obavlja se na biračkom mjestu.

Biračka mjesta određuje opštinska izborna komisija, na predlog organa nadležnog za vođenje biračkog spiska, najkasnije 20 dana prije dana održavanja izbora.

Biračko mjesto mora da ima dovoljno prostora da svi članovi biračkog odbora mogu nesmetano i u svakom trenutku imati uvid i pristup biračkim kutijama i biračkom materijalu.

Opštinska izborna komisija, najkasnije 10 dana prije dana održavanja izbora, oglašava koja su biračka mjesta određena i koji će birači glasati na pojedinom biračkom mjestu.

Prilikom određivanja biračkih mjesta opštinska izborna komisija je dužna da vodi računa da olakša pristup biračkom mjestu licima sa invaliditetom.

Član 66

Biračko mjesto određuje se za glasanje najviše do 1000 birača.

Bliža pravila u vezi sa biračkim mjestom utvrđuje Državna izborna komisija.

Član 67

Birač glasa na biračkom mjestu na kome je upisan u izvod iz biračkog spiska.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana birač može, putem pisma, glasati i van biračkog mjesta na kome je upisan u izvod iz biračkog spiska, pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Način glasanja van biračkog mjesta, kao i broj birača koji su na taj način ostvarili svoje biračko pravo unosi se u zapisnik o radu biračkog odbora.

Bliža pravila o glasanju putem pisma utvrđuje Državna izborna komisija.

Član 68

Ministarstvo nadležno za biračke spiskove dostavlja obavještenje o izborima biračima, najkasnije sedam dana prije dana održavanja izbora.

Ministarstvo iz stava 1 ovog člana dostavljanje obavještenja o izborima biračima vrši putem pošte kao običnu pošiljku na adresu stanovanja.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora biti i u formatu dostupnom biraču s invaliditetom i sadržati: dan i vrijeme održavanja izbora, broj i adresu biračkog mjesta na kome se glasa i broj pod kojim je birač upisan u izvod iz biračkog spiska.

Birač s invaliditetom mora zahtjev za obavještenje dostaviti ministarstvu nadležnom za biračke spiskove najkasnije 15 dana prije dana održavanja izbora. U zahtjevu se navodi u kojem obliku je potrebno dostaviti obavještenje.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana nije uslov za ostvarivanje biračkog prava.

Član 68a

Na biračkim mjestima koriste se elektronski uređaji za identifikaciju birača.

Birač da bi glasao mora se elektronski identifikovati.

Biraču koji odbije elektronsku identifikaciju birački odbor neće dozvoliti da glasa.

Elektronski uređaji predstavljaju kompaktnu hardversku i softversku cjelinu sačinjenu od:

- elektronskog čitača mašinski čitljivog zapisa (MRZ) sa lične karte i pasoša;
- računara u čijoj memoriji će biti smješten izvod iz zaključenog biračkog spiska za tačno određeno biračko mjesto uključujući i zadnju fotografiju birača iz registra ličnih karata ili pasoša;
- štampača koji će štampati potvrdu o uspješno izvršenoj identifikaciji birača.

Podaci koji će se smještati u uređaj iz stava 4 ovog člana brišu se u roku od 30 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora.

Uputstvo o načinu korišćenja elektronskih uređaja za identifikaciju birača iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za biračke spiskove.

Ministarstvo nadležno za biračke spiskove, za potrebe elektronske identifikacije birača na biračkom mjestu, izrađuje elektronsku verziju izvoda iz biračkog spiska za svako biračko mjesto na odgovarajućem elektronskom mediju u roku od 72 časa od dana kada je doneseno rješenje o zaključenju biračkog spiska.

Nabavku i održavanje elektronskih uređaja za identifikaciju birača sprovodi organ nadležan za vođenje biračkog spiska.

Državna izborna komisija kontroliše proces i upotrebu elektronskih uređaja za identifikaciju birača.

Član 68b

Prilikom dolaska na biračko mjesto birač je dužan da preda ličnu kartu ili pasoš predsjedniku biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora elektronskom identifikacijom pronalazi birača u elektronskom i odštampanom izvodu iz biračkog spiska, birač se potpisuje na za to predviđenom mjestu na izvodu iz biračkog spiska, nakon čega birački odbor omogućava biraču da glasa.

Uređaj za elektronsku identifikaciju prikazaće fotografiju birača na monitoru i odštampati papirni odrezak-potvrdu, koja sadrži ime i prezime, jmbg i redni broj birača koji je istovjetan onome u odštampanom biračkom spisku. Predsjednik i član biračkog odbora iz suprotne političke opcije (poštovanje pariteta vlast-opozicija) čitko i svojeručno će potpisati odštampani odrezak-potvrdu, koja će se potom čuvati zajedno sa glasačkim kuponom.

Ukoliko zbog opravdanih objektivnih okolnosti, kao što su višesatni nestanak električne energije ili kvar na

sistemu, tokom glasanja bude onemogućena elektronska identifikacija birača, birački odbor će donijeti odluku da nastavi glasanje po sistemu vizuelne identifikacije koja podrazumijeva da predsjednik odbora uvidom u ličnu kartu ili pasoš potvrdi identitet birača, pronađe ga u odštampanom biračkom spisku, omogućći mu da se potpiše i uputi ga u prostor za glasanje.

Kada birač glasa, predsjednik i član biračkog odbora iz stava 4 ovog člana će čitko i svojeručno potpisati glasački kupon sa druge strane.

Član 69

Svaki birač glasa lično.

Birač u toku održavanja izbora može glasati samo jedanput.

Glasa se na ovjerenom glasačkom listiću.

Birač svojim ručnim potpisom na izvodu iz biračkog spiska potvrđuje prijem glasačkog listića.

Niko ne smije doći na biračko mjesto naoružan ili sa opasnim oruđem.

Na biračkom mjestu i na 100 metara od biračkog mjesta zabranjeno je isticanje simbola političkih stranaka i drugog propagandnog materijala, kojima se može uticati na opredjeljenje birača.

Ako se u toku glasanja naruše pravila iz stava 1 do 6 ovog člana, birački odbor se može raspustiti. U slučaju raspuštanja biračkog odbora, glasanje se na tom biračkom mjestu ponavlja.

Članu biračkog odbora koji vrši identifikaciju birača, kao i ostalim članovima biračkog odbora zabranjuje se da, u bilo kojoj formi, a posebno glasnim obraćanjem saopšti ime i prezime birača, kao i njegov redni broj na biračkom spisku.

Član 69a

Glasanje je tajno.

Ukoliko birački odbor ne uredi biračko mjesto na način kojim se obezbjeđuje tajnost glasanja (paravan kabina), birački odbor se raspušta, a glasanje se na tom biračkom mjestu ponavlja.

Birač popunjava glasački listić isključivo u prostoru koji je za to namijenjen (paravan, kabina), tako da niko ne može vidjeti kako je glasao.

Ukoliko birač povrijedi tajnost glasanja na način što glasa javno izvan prostora određenog za glasanje ili, ako nakon glasanja u prostoru koji je za to namijenjen, javno pokaže glasački listić biračkom odboru tako da se vidi za koga je glasao, predsjednik biračkog odbora na osnovu prethodne odluke biračkog odbora, dužan je da u prisustvu biračkog odbora, nakon odvajanja kontrolnog kupona, takav glasački listić učini nevažećim na način što će ga precrtati, spakovati ga u poseban koverat i ubaciti ga u glasačku kutiju umjesto birača.

Način glasanja iz stava 4 ovog člana predsjednik biračkog odbora unosi u zapisnik.

Bliža uputstva o mjerama kojima se obezbjeđuje tajnost glasanja utvrđuje Državna izborna komisija.

Član 70

Biračka mjesta u izbornoj jedinici otvaraju se u 7,00 časova, a zatvaraju u 20,00 časova. U toku ovog vremena biračko mjesto mora biti neprekidno otvoreno.

Biračima koji su se zatekli na biračkom mjestu u trenutku zatvaranja biračkog mjesta omogućiće se da glasaju, s tim što birački odbor prethodno utvrđuje broj i identitet tih birača.

Ako se u toku glasanja naruše pravila iz st. 1 i 2 ovog člana, birački odbor se raspušta i glasanje na tom biračkom mjestu ponavlja.

Član 71

Ako se na biračkom mjestu naruši red, birački odbor može prekinuti glasanje dok se red ne uspostavi. Razlozi i trajanje prekida glasanja unose se u zapisnik o radu biračkog odbora.

Pripadniku policije i drugom uniformisanom licu nije dozvoljen pristup biračkom mjestu dok traje glasanje.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, predsjednik biračkog odbora, na osnovu prethodne saglasnosti biračkog odbora, može pozvati pripadnika policije na dužnosti na biračko mjesto, ako je na tom biračkom mjestu narušen red i mir.

Ako je glasanje prekinuto duže od jednog časa, produžava se onoliko vremena koliko je prekid trajao.

Član 71a

U prostoriji za glasanje zabranjena je upotreba elektronskih uređaja za komunikaciju (telefon, mobilni telefon, laptop, tablet računar itd.).

Članovima biračkog odbora i licima koja prate rad organa za sprovođenje izbora za vrijeme glasanja zabranjeno je na biračkom mjestu vođenje bilo kakve evidencije o biračima koji su glasali, kao i korišćenje kopije biračkog spiska ili bilo koje druge pomoćne evidencije o biračima.

Ako član biračkog odbora ili lice koje prati rad organa za sprovođenje izbora postupi suprotno stavu 1 i 2 ovog člana, predsjednik biračkog odbora će ga upozoriti, a ako lice i dalje nastavi da ometa rad, predsjednik biračkog odbora na osnovu prethodne odluke biračkog odbora će ga udaljiti, što će konstatovati u zapisnik o radu biračkog

odbora. Ukoliko je iz prostorije udaljen član biračkog odbora, predsjednik biračkog odbora je dužan da, za dalji rad, omogućiti prisustvo njegovog zamjenika.

Član 72

Dok je biračko mjesto otvoreno i traje glasanje na biračkom mjestu moraju biti prisutni svi članovi biračkog odbora ili njihovi zamjenici.

Za svako biračko mjesto obezbijediće se posebna prostorija u kojoj je moguće obezbijediti tajnost glasanja.

Na biračkom mjestu može biti prisutan istovremeno samo onoliki broj birača koliko biračkih kabina postoji na biračkom mjestu.

Zabranjeno je zadržavanje na biračkom mjestu svih lica koja nemaju prava i dužnosti u vezi sa sprovođenjem izbora, utvrđene ovim zakonom.

Policijski službenici ne smiju glasati, niti ulaziti na biračka mjesta u uniformi, osim u slučaju zahtjeva od predsjednika biračkog odbora, u cilju sprječavanja neposredne prijetnje javnom redu i bezbjednosti na biračkom mjestu.

Zbog povrede pravila sadržanih u st. 1 do 4 ovog člana može se podnijeti prigovor opštinskoj izbornoj komisiji, koja odlučuje da li će se glasanje na tom biračkom mjestu ponoviti.

2. Izborni materijal

Član 73

Glasački listić sadrži:

- 1) oznaku izborne jedinice;
- 2) redni broj koji se stavlja ispred izborne liste;
- 3) naziv izbornih lista prema redoslijedu utvrđenom na zbirnoj izbornoj listi;
- 4) napomenu da se glasa samo za jednu izbornu listu, zaokruživanjem rednog broja ispred naziva te liste, odnosno zaokruživanjem naziva liste ili imena i prezimena nosioca liste.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana, glasački listić na poleđini u gornjem desnom uglu sadrži naziv opštine, naziv biračkog mjesta, oznaku za broj biračkog mjesta i pečat biračkog odbora koji sadrži naziv i broj biračkog mjesta.

Član 73a

Glasački listić štampa se tako da ima dva dijela, i to kontrolni kupon, odnosno odrezak glasačkog listića na kojem se nalazi jedinstveni serijski broj i glasački listić.

Jedinstveni serijski broj ne smije biti odštampan na glasačkom listiću.

Kontrolni kupon, odnosno odrezak glasačkog listića i glasački listić odvojeni su perforacijom.

Raspon serijskih brojeva na kontrolnom kuponu odgovara broju birača upisanih u birački spisak, s tim što se broj glasačkih listića po redoslijedu serijskih brojeva na kontrolnom kuponu određuje za svako biračko mjesto u određenoj izbornoj jedinici.

Kontrolni kupon glasačkog listića štampa se, po širini, najviše do jedne polovine širine glasačkog listića.

Glasački listić štampa se na posebno zaštićenom 120-gramskom papiru sa vodenim žigom.

Član 74

Nadležna izborna komisija bliže propisuje oblik i izgled, način, mjesto i kontrolu štampanja i distribuciju glasačkih listića i šablona za glasački listić, kao i uništavanje matrice.

Šablon za glasački listić mora da prati oblik i izgled glasačkog listića.

Nadležna izborna komisija utvrđuje broj glasačkih listića koji mora biti istovjetan broju birača upisanih u birački spisak, kao i broj rezervnih glasačkih listića.

Broj rezervnih glasačkih listića utvrđuje se najviše do 3% od ukupnog broja birača u odgovarajućoj izbornoj jedinici.

Serijski brojevi na kontrolnim kuponima rezervnih glasačkih listića određuju se u rasponu od prvog narednog serijskog broja iza ukupnog broja birača u odgovarajućoj izbornoj jedinici do serijskog broja koji je identičan zbiru ukupnog broja birača i broja rezervnih glasačkih listića u odgovarajućoj izbornoj jedinici.

Državna izborna komisija za izbor poslanika, a opštinska izborna komisija za izbor odbornika utvrđuje boju glasačkih listića.

Glasačke listiće za izbor odbornika ovjerava svojim pečatom opštinska izborna komisija, a glasačke listiće za izbor poslanika Državna izborna komisija.

Član 75

Opštinska izborna komisija je dužna da za svaki birački odbor blagovremeno pripremi opremu i materijal za glasanje, a naročito: opremu iz člana 68a, potreban broj glasačkih listića, potreban broj šablona za glasački listić,

zbirne izborne liste, dva izvoda iz biračkog spiska (jedan za glasanje putem pisma), kutije za glasanje na biračkom mjestu, mobilne kutije za glasanje putem pisma, posebne i službene koverta za glasanje, kao i obrazac zapisnika o radu biračkog odbora.

Za glasanja koja se istovremeno obavljaju izdaje se onoliko ovjerenih izvoda iz biračkog spiska koliko ima glasanja.

Izborni materijal od opštinske izborne komisije preuzima predsjednik biračkog odbora, najkasnije 48 časova prije dana održavanja izbora.

Nadležni opštinski organ stara se o uređivanju biračkih mjesta i priprema za svaki birački odbor potreban broj glasačkih kutija sa priborom za pečaćenje i priborom za glasanje.

Na dan izbora, prije početka glasanja, birački odbor utvrđuje da li je pripremljeni izborni materijal za to biračko mjesto potpun i u ispravnom stanju, da li je biračko mjesto uređeno na način kojim se obezbjeđuje tajnost glasanja i da li glasanje može početi, što unosi u zapisnik o radu biračkog odbora.

Član 76

Zbirna izborna lista, s nazivima izbornih lista i imenima svih kandidata, za vrijeme glasanja mora biti vidno istaknuta na biračkom mjestu.

Sadržaj i oblik, kao i način isticanja zbirne izborne liste propisuje Državna izborna komisija.

Član 77

Predstavnici podnosilaca izbornih lista i kandidati za odbornike i poslanike imaju pravo uvida u izborni materijal, a naročito u izvode iz biračkih spiskova, zapisnike biračkog odbora, zapisnike izbornih komisija i glasačke listiće. Uvid se vrši u službenim prostorijama izborne komisije, kao i kod organa kod kojih se izborni materijal nalazi.

Otvaranje omota sa izbornim materijalom i otvaranje koverti sa glasačkim listićima vrši opštinska izborna komisija u stalnom sastavu, u prisustvu ovlašćenog predstavnika podnosioca zahtjeva za uvid u izborni materijal.

Nakon izvršenog uvida u izborni materijal, izborni materijal se pakuje i pečatira na način utvrđen u članu 91 ovog zakona.

Na zahtjev podnosioca izborne liste organi kod kojih se nalazi izborni materijal dužni su da odobre njegovo fotokopiranje o trošku podnosioca zahtjeva.

Uvid u izborni materijal može se obaviti u roku od sedam dana od dana održavanja izbora.

Izborna komisija je dužna da najkasnije četiri sata po dostavljanju zahtjeva omogućiti uvid u izborni materijal podnosiocu izborne liste koji je dostavio zahtjev.

Uvid u izborni materijal i njegovo fotokopiranje, nakon isteka roka iz stava 5 ovog člana, može ostvariti parlamentarna stranka na osnovu podnijetog zahtjeva.

Član 78

Izborni materijal čuva se najmanje četiri godine.

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, glasački listići se čuvaju 90 dana, odnosno do okončanja postupka o povredi prava u toku izbora.

Državna izborna komisija propisuje način čuvanja i korišćenja izbornog materijala.

3. Glasanje

Član 78a

Prije otvaranja biračkog mjesta, birački odbor žrijebom određuje člana biračkog odbora u stalnom sastavu koji, u prisustvu ostalih članova biračkog odbora, vrši vidno oštećenje pečata biračkog odbora, na način što zarezuje ili sagorijeva plamenom gumenu matricu pečata, kojim se glasački listići na poleđini, na za to određenom mjestu, pečatiraju neposredno prije predaje glasačkog listića biraču.

Člana biračkog odbora u stalnom sastavu, koji vrši pečatiranje glasačkih listića, određuje birački odbor žrijebom.

Oštećeni pečat biračkog odbora ne stavlja se na kontrolni kupon glasačkog listića.

Glasački listići obavezno su složeni prema redoslijedu serijskih brojeva na kontrolnom kuponu i prema tom redoslijedu izdaju se biračima prilikom glasanja.

Član 79

Glasačka kutija mora biti neprozirna.

Birački odbor provjerava glasačku kutiju u prisustvu birača koji prvi dođe na biračko mjesto. Rezultat kontrole upisuje se u kontrolni list koji potpisuju članovi biračkog odbora i birač koji je prvi došao na biračko mjesto.

U glasačku kutiju ubacuje se kontrolni list, a zatim se ona u prisustvu prvog birača pečati, što se unosi u zapisnik o radu biračkog odbora.

Po otvaranju glasačke kutije najprije se provjerava da li u njoj postoji kontrolni list. Ako u glasačkoj kutiji nema

kontrolnog lista birački odbor se raspušta i imenuje novi, a glasanje na tom biračkom mjestu se ponavlja.
Obrazac kontrolnog lista propisuje Državna izborna komisija.

Član 80

Birač saopštava biračkom odboru svoje ime i prezime, a svoj identitet dokazuje biometrijskom ličnom kartom ili pasošem.

Birač ne može glasati bez podnošenja dokaza o svom identitetu.

Predsjednik ili član biračkog odbora, pošto utvrdi identitet birača, zaokružuje redni broj pod kojim je birač upisan u izvod iz biračkog spiska, objašnjava mu način glasanja i predaje glasački listić.

Član 81

Članovi biračkog odbora ne smiju ni na koji način uticati na odluku birača.

Članovi biračkog odbora dužni su da biraču, na njegov zahtjev, ponovo objasne način glasanja.

Članovi biračkog odbora dužni su, naročito, da paze da niko ne ometa birača prilikom popunjavanja glasačkog listića i da u potpunosti bude obezbijeđena tajnost glasanja.

Ako je u toku glasanja povrijeđeno neko od pravila iz st. 1 do 3 ovog člana, birački odbor se može raspustiti. U slučaju raspuštanja biračkog odbora, imenuje se novi birački odbor i glasanje na tom biračkom mjestu ponavlja.

Član 82

Birač može glasati samo za jednu izbornu listu sa glasačkog listića.

Glasa se zaokruživanjem rednog broja ispred naziva izborne liste za koju se glasa, odnosno zaokruživanjem naziva liste ili imena i prezimena nosioca liste.

Birač sam presavija popunjeni glasački listić tako da se ne vidi kako je glasao, a da pri tome ostane slobodan kontrolni kupon, nakon čega, držeći u ruci presavijeni glasački listić, odlazi do glasačke kutije i omogućava, žrijebom određenom članu biračkog odbora, a u slučaju potrebe, članu koga odredi birački odbor, da na perforiranom mjestu odvoji kontrolni kupon od glasačkog listića. Birač potom stavlja glasački listić u odgovarajuću glasačku kutiju i napušta biračko mjesto.

Član biračkog odbora iz stava 3 ovog člana obavezan je da odvojene kontrolne kupone slaže po redoslijedu serijskih brojeva i da ih čuva na način propisan pravilima koje donosi Državna izborna komisija.

Član 83

Od dana sastavljanja ovjerenog izvoda iz biračkog spiska za svako biračko mjesto, do dana održavanja izbora, kao i na dan izbora, ne mogu se vršiti nikakve promjene u izvodima iz biračkih spiskova.

Ako se postupi suprotno odredbi stava 1 ovog člana, birački odbor se raspušta i glasanje na tom biračkom mjestu ponavlja.

Član 84

Birač koji, zbog nepristupačnosti biračkog mjesta, informacija i komunikacija (lice sa invaliditetom) ili nepismenosti (nepismeno lice) nije u mogućnosti da na biračkom mjestu lično glasa, ima pravo da to učini uz pomoć asistenta kojeg on sam odredi, a koji je dužan da listić popuni, odnosno glasanje obavi na način na koji mu birač naloži.

Nadležna izborna komisija je dužna da na svakom biračkom mjestu obezbijedi odgovarajući šablon koji omogućava biraču sa oštećenjem vida da lično glasa.

Glasanje za birača iz stava 1 ovog člana ne može obaviti član biračkog odbora, ni opunomoćeni predstavnik podnosioca izborne liste.

Način glasanja iz st. 1 i 2 ovog člana unosi se u zapisnik.

Član 85

Birač koji zbog starosti, invalidnosti, bolničkog ili kućnog liječenja nije u mogućnosti da glasa na biračkom mjestu na kojem je upisan u izvod iz biračkog spiska, a želi da glasa, podnosi biračkom odboru, na propisanom obrascu, zahtjev za glasanje putem pisma.

Birač koji želi da glasa putem pisma dužan je da lično potpiše obrazac iz stava 1 ovog člana.

Zahtjev za glasanje putem pisma dostavlja se biračkom odboru na biračkom mjestu, najkasnije do 13 časova na dan glasanja.

Zahtjev za glasanje putem pisma biračkom odboru na biračkom mjestu može dostaviti samo lice koje svojim potpisom ovlasti podnosilac zahtjeva za glasanje putem pisma. Jedno lice ne može dostaviti biračkom odboru više od jednog zahtjeva za glasanje putem pisma, osim u slučaju da to čini za dva ili više birača koji glasaju putem pisma a žive u istom porodičnom domaćinstvu.

Ovlašćenje za dostavljanje biračkom odboru zahtjeva za glasanje putem pisma sastavni je dio obrasca iz stava 1 ovog člana.

Obrazac iz stava 1 ovog člana propisuje Državna izborna komisija.

Uz zahtjev za glasanje putem pisma i ovlaštenja za podnošenje zahtjeva biračkom odboru se dostavlja i lična karta ili pasoš birača koji želi da glasa putem pisma.

Član 85a

Po prijemu zahtjeva za glasanje putem pisma, birački odbor provjerava identitet lica-donosioca zahtjeva za glasanje putem pisma, utvrđuje da li je lice koje želi da glasa putem pisma upisano u birački spisak i cijeni razloge za glasanje putem pisma.

Ako birački odbor ne omogući nekom licu da glasa putem pisma, razloge za to dužan je unijeti u zapisnik o radu biračkog odbora.

Predsjednik biračkog odbora izvršiće elektronsku verifikaciju (identifikaciju) lične karte ili pasoša birača, a odštampane odreske-potvrde će čuvati sa ostalom dokumentacijom neophodnom za glasanje putem pisma.

Nakon što izvrši elektronsku verifikaciju (identifikaciju) predsjednik biračkog odbora predaće ličnu kartu ili pasoš birača donosiocu zahtjeva za glasanje putem pisma, koji je dužan da taj identifikacioni dokument, bez odlaganja, vrati podnosiocu zahtjeva za glasanje putem pisma.

Pošto je utvrdio da su ispunjeni uslovi za glasanje putem pisma, birački odbor će, preko četiri povjerenika iz reda zamjenika članova biračkog odbora, dostaviti biraču: ovjereni glasački listić, zbirnu izbornu listu, poseban koverat za kontrolni kupon, izvod iz biračkog spiska, pribor za pečaćenje i pribor za pisanje.

Glasanje putem pisma mogu nadgledati akreditovani posmatrači izbora na biračkom mjestu.

U postupku glasanja putem pisma koristi se prenosna neprozirna glasačka kutija za glasanje putem pisma, koju prethodno na biračkom mjestu birački odbor pečati pečatnim voskom.

Državna izborna komisija propisuje oblik i izgled glasačke kutije iz stava 7 ovog člana.

Član 85b

Nakon što se utvrdi identitet birača povjerenik zaokružuje njegov redni broj u izvodu iz biračkog spiska, dodaje biraču glasački listić čiji prijem birač potvrđuje svojeručnim potpisom na izvod iz biračkog spiska, nakon čega birač glasa, a zatim presavlja popunjeni glasački listić, tako da se ne vidi kako je glasao, a da, pri tome, ostane slobodan kontrolni kupon, koji će od glasačkog listića odvojiti povjerenik i staviti ga u poseban koverat za kontrolne kupone, nakon čega birač presavljeni glasački listić stavlja u prenosnu glasačku kutiju.

Birač koji nije u mogućnosti da lično glasa ima pravo da to učini uz pomoć lica kojeg on sam odredi, a koji je dužan da listić popuni, odnosno glasanje obavi na način na koji mu birač naloži.

Povjerenici svojeručno potpisuju odštampani odrezak-potvrdu, koja će se potom čuvati zajedno sa kontrolnim kuponom.

Povjerenici predaju biračkom odboru prenosnu glasačku kutiju sa glasačkim listićima, izvod iz biračkog spiska, a koverat sa kontrolnim kuponom predaju članu biračkog odbora koji je zadužen za čuvanje kontrolnih kupona.

Prenosnu biračku kutiju birački odbor otvara nakon zatvaranja biračkog mjesta i utvrđuje broj glasačkih listića sadržanih u prenosnoj glasačkoj kutiji na način da se ne povrijedi tajnost glasanja.

Nakon što utvrdi da je glasanje putem pisma izvršeno u skladu sa pravilima, birački odbor, glasačke listiće sadržane u prenosnoj glasačkoj kutiji za glasanje putem pisma, miješa sa glasačkim listićima koji su bili sadržani u glasačkoj kutiji na biračkom mjestu, i tek onda pristupa utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mjestu.

U zapisniku o radu biračkog odbora unosi se: broj primljenih zahtjeva za glasanje putem pisma, broj birača kojima je birački odbor omogućio glasanje putem pisma i broj birača koji su glasali putem pisma.

Zahtjeve za glasanje putem pisma dostavljene biračkom odboru i izvod iz biračkog spiska za glasanje putem pisma, birački odbor stavlja u poseban koverat, na kojem stoji oznaka sadržaja i koji, nakon utvrđivanja rezultata glasanja, pečati i dostavlja opštinskoj izornoj komisiji, kao sastavni dio izbornog materijala.

Član 86

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list RCG", br. 14/00)

Član 87

Birači koji su u pritvoru ili koji izdržavaju kaznu zatvora glasaju na posebnom biračkom mjestu koje utvrdi Državna izborna komisija u dogovoru sa organom uprave nadležnim za izvršenje krivičnih sankcija.

Izvođe iz biračkog spiska, sastav biračkog odbora i način glasanja lica iz stava 1 ovog člana utvrđuje Državna izborna komisija.

Lica koja rade u ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa i lica koja rade u organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija ne mogu biti u sastavu biračkog odbora.

Birači iz stava 1 ovog člana identitet dokazuju u skladu sa članom 80 ovog zakona.

Član 88

Birači koji borave u inostranstvu glasaju na biračkom mjestu na području posljednjeg prebivališta na teritoriji

Crne Gore, prije odlaska u inostranstvo.

VIII - UTVRĐIVANJE I OBJAVLJIVANJE REZULTATA IZBORA

1. Utvrđivanje rezultata izbora

Član 89

Po završenom glasanju, birački odbor pristupa utvrđivanju rezultata glasanja na biračkom mjestu.

Birački odbor utvrđuje broj neupotrijebljenih glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji pečati.

Nakon toga birački odbor utvrđuje broj kontrolnih kupona odvojenih od glasačkih listića i stavlja ih u poseban omot koji se pečati.

Na osnovu izvoda iz biračkog spiska, birački odbor utvrđuje ukupan broj birača koji su glasali.

Kada se glasačka kutija otvori, poslije provjere kontrolnog lista, važeći glasački listići odvajaju se od nevažećih.

Podatke iz st. 2, 3 i 4 ovog člana birački odbor unosi u zapisnik prije otvaranja glasačke kutije.

Birački odbor utvrđuje broj nevažećih glasačkih listića, zatim broj važećih listića, kao i broj glasova za svaku izbornu listu, što unosi u zapisnik.

Nevažeći glasački listić je nepopunjeni glasački listić, listić koji je popunjen tako da se ne može utvrditi za koju se izbornu listu glasalo i listić na kome je zaokruženo više od jedne izborne liste.

Ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja birača koji su identifikovani u izvodu iz biračkog spiska da su glasali ili ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji veći od broja kontrolnih kupona ili ako se utvrdi da je broj glasačkih listića u kutiji veći od broja potpisanih odrezaka i potpisanih kupona ili ako se utvrdi postojanje dva ili više kontrolnih kupona sa istim serijskim brojem ili serijskim brojem koji ne pripada tom biračkom mjestu, birački odbor se raspušta i imenuje novi, a glasanje na tom biračkom mjestu se ponavlja. Rezultati glasanja na tom biračkom mjestu utvrđuju se poslije ponovljenog glasanja.

Član 90

Kad birački odbor utvrdi rezultate glasanja, u zapisnik o radu biračkog odbora unosi se: broj primljenih glasačkih listića; broj neupotrijebljenih glasačkih listića; broj upotrijebljenih glasačkih listića; broj nevažećih glasačkih listića; broj važećih glasačkih listića; broj glasova datih za svaku izbornu listu; broj birača prema izvodu iz biračkog spiska; broj birača koji su glasali po spisku i broj birača koji su glasali putem pisma.

U zapisnik o radu biračkog odbora unose se i primjedbe i mišljenja članova biračkog odbora, kao i sve druge činjenice od značaja za glasanje.

Zapisnik o radu biračkog odbora potpisuju svi članovi biračkog odbora.

Svaki član biračkog odbora dobija kopiju zapisnika o radu biračkog odbora.

Član 91

Neupotrijebljene, nevažeće i važeće glasačke listiće birački odbor stavlja u posebne koverta na kojima stoji oznaka sadržaja i koje se pečatiraju, a potom, cijeli izborni materijal (zapisnik o radu, izvod iz biračkog spiska, glasačke listiće, kontrolne kupone odvojene od glasačkih listića, zahtjeve za glasanje putem pisma, pečat biračkog odbora, kao i ostali izborni materijal) stavlja u jedan koverat koji se pečatira.

Po utvrđivanju rezultata glasanja, birački odbor će, bez odlaganja, a najkasnije u roku od šest časova od časa zatvaranja biračkog mjesta, dostaviti opštinskoj izbornoj komisiji izborni materijal iz stava 1 ovog člana.

Član 92

Po prijemu izbornog materijala sa biračkih mjesta, opštinska izborna komisija evidentira ukupan broj birača upisanih u birački spisak i utvrđuje: broj birača koji je glasao na biračkim mjestima; broj birača koji su glasali putem pisma; ukupan broj primljenih glasačkih listića; ukupan broj nevažećih glasačkih listića; ukupan broj važećih glasačkih listića i broj glasova datih za svaku izbornu listu za izbor.

Na osnovu rezultata glasanja na svim biračkim mjestima u izbornoj jedinici, opštinska izborna komisija utvrđuje privremene rezultate za izbor odbornika, u roku od 12 časova od časa dostavljanja izvještaja sa biračkih mjesta.

O rezultatima glasanja za izbor poslanika na biračkim mjestima određenim posebnom odlukom Skupštine, opštinska izborna komisija sačinjava poseban izvještaj.

Opštinska izborna komisija utvrđuje rezultate glasanja za poslanike na biračkim mjestima na svom području, najkasnije u roku od 12 časova od dostavljanja izvještaja sa biračkih mjesta i o tome dostavlja izvještaj sa zapisnikom o svom radu Državnoj izbornoj komisiji.

Državna izborna komisija utvrđuje privremene rezultate za izbor poslanika, u roku od 12 časova od časa dostavljanja izvještaja opštinskih izbornih komisija.

2. Raspodjela mandata

Član 93

Opštinska izborna komisija za izbor odbornika, a Državna izborna komisija za izbor poslanika utvrđuje ukupan broj glasova koji je dobila svaka izborna lista i utvrđuje broj mandata koji pripada svakoj listi.

Svakoj izornoj listi pripada broj mandata srazmjeran broju dobijenih glasova, u skladu sa ovim zakonom.

Član 94

U raspodjeli mandata učestvuju izborne liste koje su dobile najmanje 3% od ukupnog broja važećih glasova u izornoj jedinici.

Izuzetno od stava 1 ovog člana:

- 1) izborne liste za izbor poslanika pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, naznačenog u izornoj prijavi ili nazivu izborne liste, u slučaju da ni jedna od njih ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, a pojedinačno dobiju najmanje 0,7% važećih glasova, stiču pravo na učešće u raspodjeli mandata kao jedna - zbirna izborna lista sa ukupno dobijenim brojem važećih glasova, s tim što će se za obračun mandata priznavati zbrajanje koje obezbjeđuje osvajanje do tri mandata;
- 2) u slučaju da ni jedna od izbornih lista za izbor poslanika pripadnika hrvatskog naroda u Crnoj Gori ne ispuni uslove iz stava 1 ovog člana i tačke 1 ovog stava, najuspješnija od njih, sa najmanje 0,35% važećih glasova stiče pravo na jedan poslanički mandat;
- 3) izborne liste za izbor odbornika pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice, naznačenog u izornoj prijavi ili nazivu izborne liste, u slučaju da ni jedna od njih ne ispuni uslov iz stava 1 ovog člana, stiču pravo na učešće u raspodjeli mandata pojedinačno, sa dobijenim brojem važećih glasova.

Pravo iz stava 2 tačka 1 ovog člana koriste izborne liste pripadnika određenog - istog manjinskog naroda, odnosno određene - iste manjinske nacionalne zajednice, sa učešćem do 15% od ukupnog stanovništva u izornoj jedinici, prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva.

Pravo iz stava 2 tačka 3 ovog člana koriste izborne liste pripadnika određenog-istog manjinskog naroda, odnosno određene-iste manjinske nacionalne zajednice, sa učešćem do 15% od ukupnog stanovništva na državnom nivou i sa učešćem od 1,5% do 15% od ukupnog stanovništva na teritoriji opštine, Glavnog grada, odnosno Prijestonice, prema podacima sa posljednjeg popisa stanovništva.

Učešće izborne liste pripadnika određenog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice u predizornoj koaliciji sa izbornim listama pripadnika drugog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice ili izbornim listama političkih stranaka ili grupa građana koje ne koriste pravo iz stava 2 ovog člana ne isključuje drugim podnosiocima izbornih lista tog manjinskog naroda ili manjinske nacionalne zajednice pravo iz stava 2 ovog člana.

Član 94a

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list CG", br. 46/11)

Član 95

Broj mandata koji će dobiti pojedina izborna lista utvrđuje se tako da se ukupan broj glasova koji je dobila svaka izborna lista u izornoj jedinici dijeli sa 1,2 i ... zaključno sa brojem koji odgovara broju odbornika, odnosno poslanika koji se bira u izornoj jedinici. Tako dobijeni količnici razvrstavaju se po veličini, pri čemu se u obzir uzima onoliko najvećih količnika koliko se odbornika, odnosno poslanika bira.

Pojedina izborna lista dobija onoliko mandata koliko tih količnika na nju otpada.

Raspodjela mandata koje osvoji zbirna izborna lista na podnosiocima izbornih lista koji čine zbirnu izbornu listu vrši se tako što se ukupan broj glasova koje je dobila pojedina izborna lista koja čini zbirnu izbornu listu dijeli sa 1, 2, i zaključno sa brojem mandata koje je osvojila zbirna izborna lista. Tako dobijeni količnici razvrstavaju se po veličini, pri čemu se u obzir uzima onoliko najvećih količnika koliko je mandata osvojila zbirna izborna lista.

Ako dvije ili više izbornih lista dobiju iste količnike na osnovu kojih bi dobile jedan mandat, žrijebom se određuje kojoj izornoj listi će se taj mandat dodijeliti.

Član 96

Mandati koje je izborna lista dobila dodjeljuju se kandidatima prema redosljedu na izornoj listi.

Član 97

U slučaju da, prema rezultatima glasanja utvrđenim na način iz člana 95 ovog zakona, pojedina izborna lista dobije veći broj mandata od broja kandidata koji se nalazi na toj listi ti mandati pripadaju izbornim listama koje imaju, po veličini, najveći sljedeći količnik.

Član 98

Opštinska izborna komisija utvrđuje konačne rezultate izbora za odbornike, u roku od 12 časova od isteka roka za podnošenje prigovora, odnosno žalbi, odnosno od konačnosti ili izvršnosti odluka donešenih po prigovoru ili žalbi.

Državna izborna komisija utvrđuje konačne rezultate izbora za poslanike u roku od 12 časova od isteka roka za podnošenje prigovora, odnosno žalbi, odnosno od konačnosti ili izvršnosti odluka donešenih po prigovoru ili žalbi.

3. Objavljivanje rezultata izbora

Član 99

O konačnim rezultatima izbora opštinska izborna komisija za izbor odbornika, a Državna izborna komisija za izbor poslanika javno objavljuje podatke o:

- 1) broju birača upisanih u birački spisak;
- 2) broju birača koji su glasali na biračkom mjestu;
- 3) broju birača koji su glasali van biračkog mjesta;
- 4) broju birača koji su glasali;
- 5) broju primljenih glasačkih listića;
- 6) broju neupotrijebljenih glasačkih listića;
- 7) broju upotrijebljenih glasačkih listića;
- 8) broju nevažećih glasačkih listića;
- 9) broju važećih glasačkih listića;
- 10) broju glasova koje su dobile pojedine izborne liste;
- 11) broju mandata koje su dobile pojedine izborne liste.

Konačni rezultati izbora za poslanike objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore", a za odbornike u "Službenom listu Crne Gore - opštinski propisi", najkasnije u roku od 15 dana od dana održavanja izbora.

Član 100

Opštinska izborna komisija izabranom odborniku, a Državna izborna komisija izabranom poslaniku izdaje, na dan potvrđivanja mandata, uvjerenje da je izabran za odbornika, odnosno poslanika.

IX - PRESTANAK MANDATA, PONOVI IZBORI, POPUNA UPRAŽNJENIH ODBORNIČKIH I POSLANIČKIH MJESTA I PRIJEVREMENI IZBORI

1. Prestanak mandata

Član 101

Odborniku, odnosno poslaniku prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran:

- 1) podnošenjem ostavke;
- 2) ako je pravosnažnom odlukom osuđen na kaznu zatvora bezuslovno u trajanju od najmanje šest mjeseci ili je osuđen na kaznu zatvora za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje ove funkcije;
- 3) ako je pravosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti;
- 4) ako nastupi jedan od slučajeva nespojivosti funkcije odbornika, odnosno poslanika sa drugom funkcijom, utvrđenom Ustavom i zakonom;
- 5) prestankom crnogorskog državljanstva;
- 6) u slučaju smrti;
- 7) Briše se. (Odluka Ustavnog suda Republike Crne Gore U br. 14/04, od 18. juna 2004. godine, "Sl. list RCG", br. 45/04)
- 8) ako se zabrani rad političke partije sa čije izborne liste je izabran.

Odborniku, odnosno poslaniku prestaje mandat danom nastupanja slučaja iz stava 1 ovog člana.

Prestanak mandata konstatuje nadležna skupština, na prvoj narednoj sjednici poslije prijema obavještenja o razlozima za prestanak mandata odbornika, odnosno poslanika.

Odbornik, odnosno poslanik kojem je prestao mandat na osnovu stava 1 tačka 4) ovog člana ostaje na izbornoj listi i može ponovo steći mandat odbornika, odnosno poslanika u skladu sa ovim zakonom.

2. Ponovni izbori

Član 102

Ponovni izbori sprovode se ako nadležna izborna komisija poništi izbore na pojedinom biračkom mjestu.

U slučaju iz stava 1 ovog člana glasanje se ponavlja samo na tom biračkom mjestu.

Ponovni izbori se sprovode na način i po postupku koji su ovim zakonom utvrđeni za sprovođenje izbora, u

skladu sa rokovima iz člana 98 ovog zakona.

Ponovne izbore raspisuje nadležna izborna komisija.

U slučaju ponavljanja izbora konačni rezultati izbora utvrđuju se po završetku ponovljenog glasanja.

Član 103

Ponovni izbori sprovode se najkasnije u roku od sedam dana od dana poništenja izbora.

Za sprovođenje ponovnih izbora izborne liste ne mogu se mijenjati.

3. Popuna upražnjenih odborničkih i poslaničkih mjesta

Član 104

Ako odborniku, odnosno poslaniku prestane mandat iz razloga utvrđenih u članu 101 ovog zakona mandat dobija novi odbornik, odnosno poslanik na način utvrđen ovim članom.

Ako na izbornoj listi sa koje je odbornik, odnosno poslanik izabran preostane isti ili veći broj kandidata od broja odbornika, odnosno poslanika kojima je prestao mandat izabraće se onaj kandidat koji je sljedeći prema redosljedu na izbornoj listi.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, ako mandat prestane odborniku, odnosno poslaniku iz reda manje zastupljenog pola, umjesto njega izabraće se prvi sljedeći kandidat na izbornoj listi iz reda manje zastupljenog pola.

Ako na izbornoj listi sa koje je odbornik, odnosno poslanik izabran nema više kandidata manje zastupljenog pola, izabraće se onaj kandidat koji je sljedeći prema redosljedu na listi.

Ako odborniku, odnosno poslaniku koji je izabran sa koalicione izborne liste prestane mandat iz razloga utvrđenih u članu 101 ovog zakona, za odbornika, odnosno poslanika izabraće se onaj kandidat prema redosljedu sa konstituenta liste kojoj on pripada.

Ako na izbornoj listi sa koje je odbornik, odnosno poslanik izabran nema kandidata izabranim za odbornika, odnosno poslanika smatraće se kandidat sa liste koja ima, po veličini, najveći sljedeći količnik.

Mandat novog odbornika, odnosno poslanika traje do isteka mandata odbornika, odnosno poslanika kome je prestao mandat.

Od kandidata iz st. 2 i 3 ovog člana, prije potvrđivanja mandata, pribavlja se pisana saglasnost da prihvata mandat.

4. Prijevremeni izbori

Član 105

Prijevremeni izbori za odbornike, odnosno poslanike raspisuju se i održavaju u slučaju raspuštanja skupštine ili donošenja odluke o skraćanju mandata skupštine.

Prijevremeni izbori se raspisuju i sprovode na način i po postupku koji su ovim zakonom utvrđeni za sprovođenje izbora.

X - ZAŠTITA BIRAČKOG PRAVA

Član 106

Organi nadležni za sprovođenje izbora dužni su da u toku izbornog postupka obavještavaju birače o njihovim biračkim pravima i o načinu zaštite tih prava.

Član 107

Svaki birač, kandidat i podnosilac izborne liste ima pravo da podnese prigovor nadležnoj izbornoj komisiji zbog povrede biračkog prava u toku izbora.

Prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi se u roku od 72 časa od časa kada je donešena odluka, odnosno izvršena radnja.

Prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi se neposredno nadležnoj izbornoj komisiji.

Član 108

Prigovor protiv odluke, radnje ili propusta biračkog odbora podnosi se opštinskoj izbornoj komisiji.

Prigovor protiv odluke, radnje ili propusta opštinske izborne komisije podnosi se Državnoj izbornoj komisiji.

Član 109

Nadležna izborna komisija donosi rješenje u roku od 24 časa od časa prijema prigovora i dostavlja ga podnosiocu prigovora.

Ako nadležna izborna komisija usvoji prigovor, poništiće tu odluku ili radnju.

Ako nadležna izborna komisija po prigovoru ne donese rješenje u rokovima predviđenim ovim zakonom, smatraće se da je prigovor usvojen.

Član 110

Protiv rješenja opštinske izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može se izjaviti prigovor Državnoj izbornoj komisiji.

Protiv rješenja Državne izborne komisije kojim je odbačen ili odbijen prigovor može se izjaviti žalba Ustavnom sudu Crne Gore.

Član 111

Na sve radnje u vezi sa dostavljanjem rješenja, zaključaka, kao i drugih akata, spisa, isprava, podnesaka i slično shodno se primjenjuju pravila propisana za dostavljanje u upravnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Xa - POSMATRAČI IZBORA

Član 111a

Ovlašćeni predstavnici domaćih nevladinih organizacija, registrovanih za praćenje ostvarivanja političkih sloboda i prava, mogu pratiti tok izbora i rad organa za sprovođenje izbora, u skladu sa ovim zakonom.

Član 111b

Domaće nevladine organizacije zainteresovane za praćenje izbora podnose prijavu Državnoj izbornoj komisiji, koja u roku od 48 časova od prijema prijave, izdaje službena ovlašćenja ili rješenjem odbija izdavanje ovlašćenja.

Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži naziv organizacije, dokaz o upisu u registar, broj i sastav predstavnika posmatrača.

Prijave se podnose najkasnije pet dana prije dana glasanja.

Član 111v

Evropska Unija, druge međunarodne organizacije, međunarodne nevladine organizacije i ovlašćeni predstavnici stranih država mogu pratiti tok izbora koji uključuje rad organa za sprovođenje izbora i drugih državnih organa, praćenje predizborne kampanje od strane medija, ostvarivanje biračkog prava i drugih povezanih političkih i građanskih prava u izbornom procesu.

Period posmatranja teče od dana raspisivanja izbora i završava se zaključno sa objavljivanjem konačnih rezultata izbora.

Posmatrači iz stava 1 ovog člana će izvještavati u toku izbornog procesa u skladu sa svojim ustaljenim procedurama.

Član 111g

Zainteresovani strani posmatrači iz člana 111v ovog zakona, prijavu za posmatranje izbora podnose ministarstvu nadležnom za vanjske poslove, najkasnije deset dana prije dana održavanja izbora.

Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži: naziv države iz koje posmatrač dolazi, naziv organizacije, dokaz o upisu u registar, broj i sastav predstavnika i vrijeme boravka.

Ministarstvo nadležno za vanjske poslove, narednog dana po prijemu prijave, dostavlja prijavu Državnoj izbornoj komisiji.

Državna izborna komisija u roku od 48 časova od dana prijema prijave izdaje službena ovlašćenja za posmatranje izbora, ili odbija svojim rješenjem izdavanje ovlašćenja.

Član 111d

Licima iz člana 111a i 111v ovog zakona Državna izborna komisija izdaje identifikacionu karticu u koju se unosi ime, prezime, naziv zemlje iz koje dolazi i naziv organizacije i institucije kojoj pripada.

Lice kome je izdata identifikaciona kartica dužno je da je nosi na vidnom mjestu.

Član 111đ

Organi za sprovođenje izbora su dužni da stranom i domaćem posmatraču omoguće praćenje toka izbora i rada organa za sprovođenje izbora.

Birački odbor u zapisniku konstatuje prisustvo posmatrača na biračkom mjestu.

Član 111e

Državna izborna komisija na predlog organa za sprovođenje izbora, može oduzeti ovlašćenje ili identifikacionu

karticu licu kome je izdata, ukoliko se ne pridržava pravila o održavanju reda na biračkom mjestu, odnosno pravila o radu organa za sprovođenje izbora.

Član 111ž

Ovlašćeni predstavnici domaćih organizacija registrovanih za ispitivanje javnog mnjenja, mogu vršiti ispitivanje javnog mnjenja po završenom glasanju, u skladu sa ovim zakonom.

Organizacija iz stava 1 ovog člana podnosi zahtjev Državnoj izbornoj komisiji koja u roku od 48 časova od prijema zahtjeva izdaje službena ovlašćenja ili rješenjem odbija izdavanje ovlašćenja.

Zahtjev iz stava 2 ovog člana sadrži: naziv organizacije, dokaz o upisu u registar za djelatnost ispitivanja javnog mnjenja, broj i sastav predstavnika ispitivača javnog mnjenja.

Zahtjev se podnosi najkasnije pet dana prije dana glasanja.

XI - TROŠKOVI SPROVOĐENJA IZBORA I IZBORNE PROPAGANDE

Član 112

Sredstva za rad organa za sprovođenje izbora, izborni materijal i druge troškove za sprovođenje izbora obezbjeđuju skupština opštine za izbor odbornika, a Skupština za izbor poslanika. Zahtjev za dodjelu sredstava sa specifikacijom ukupnih troškova podnosi nadležna izborna komisija.

Državna izborna komisija utvrđuje kriterijume, mjerila i raspoređuje sredstva opštinskim izbornim komisijama za vršenje odgovarajućih poslova u sprovođenju izbora za poslanike.

Državna izborna komisija određuje način i vrši kontrolu upotrebe sredstava iz stava 2 ovog člana.

Sredstva koja se isplaćuju kao naknada za rad licima u organima za sprovođenje izbora oslobođena su plaćanja poreza i doprinosa.

Član 113

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika, "Sl. list CG", br. 14/14)

Član 114

Državni organi i organi lokalne samouprave stavljaju na raspolaganje svoje prostorije, ostale uređaje, sredstva i opremu za vršenje izborne propagande i obezbjeđuju ravnopravne uslove u njihovom korišćenju svim podnosiocima izbornih lista.

Organi iz stava 1 ovog člana dužni su da sa podnosiocima izbornih lista, u roku od 10 dana od dana raspisivanja izbora, utvrde uslove i način korišćenja sredstava iz stava 1 ovog člana.

XII - KAZNENE ODREDBE

Član 115

Kaznom zatvora do tri godine kazniće se za krivično djelo ko za predstavljanje, popularisanje ili napadanje određene izborne liste naredi korišćenje ili koristi vojsku, vojne organe, organe unutrašnjih poslova, pravosudne i državne organe i opremu ovih organa, kao i zaposleni u ovim organima i druga lica koja rade za ove organe ili sa njima sarađuju, ako izvršavaju ovakva naređenja.

Ako krivično djelo iz stava 1 ovog člana izvrši predsjednik Crne Gore, predsjednik Skupštine, predsjednik i članovi Vlade, predsjednik i sudije Ustavnog suda, predsjednik i sudije Vrhovnog suda, državni tužilac i rukovodilac državnog tužilaštva kazniće se kaznom zatvora do pet godina.

Član 116

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj:

- 1) ko se prihvati kandidature suprotno članu 39 ovog zakona;
- 2) ko prilikom predlaganja kandidata da svoj potpis suprotno članu 44 ovog zakona;
- 3) ko postupi suprotno članu 50a i članu 51a stav 2 ovog zakona;
- 4) ko na biračko mjesto dođe naoružan ili sa opasnim oruđem (član 69 stav 5);
- 5) ko izazove nered na biračkom mjestu usled čega je došlo do prekida glasanja (član 71 stav 1);
- 6) ko se, na opomenu predsjednika biračkog odbora, ne udalji sa biračkog mjesta (član 72);
- 7) ko postupi suprotno članu 77 ovog zakona;
- 8) ko onemogućiti praćenje sprovođenja izbora (član 111đ).

Uz kaznu za prekršaj iz stava 1 tačka 2 ovog člana učiniocu će se izreći i zakonska mjera javnog objavljivanja odluke.

Uz kaznu za prekršaj iz stava 1 tačka 4 ovog člana učiniocu će se izreći i zaštitna mjera oduzimanje oružja, odnosno opasnog oruđa.

Član 117

Novčanom kaznom od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) vrši ispitivanje javnog mnjenja suprotno članu 2 stav 4 ovog zakona;
- 2) vrši izbornu propagandu suprotno članu 6 stav 3 ovog zakona;
- 3) ne postupi po čl. 51, 53, 53a, 56 i 62 ovog zakona;
- 4) postupi suprotno članu 63 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 1 ovog člana kazniće se i fizičko lice novčanom kaznom od 250 eura do 2.000 eura.

XIII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 118

Prvi naredni izbori za poslanike u Skupštinu Crne Gore obaviće se u Crnoj Gori kao jedinstvenoj izbornoj jedinici u kojoj će se pet poslanika, od ukupnog broja poslanika, birati na biračkim mjestima određenim posebnom odlukom Skupštine.

Potvrđene i proglašene izborne liste ravnopravno učestvuju na svim biračkim mjestima u Crnoj Gori kao jedinstvenoj izbornoj jedinici.

Na biračkim mjestima koja su utvrđena posebnom odlukom Skupštine u raspodjeli mandata učestvuju samo izborne liste koje su dobile najmanje 3% glasova od ukupnog broja birača koji su glasali na tim biračkim mjestima.

Izornoj listi koja ispunji uslov za učestvovanje u raspodjeli mandata na biračkim mjestima utvrđenim posebnom odlukom Skupštine, u konačnoj raspodjeli mandata dodaju se glasovi birača koje je ta lista dobila na drugim biračkim mjestima u Crnoj Gori, pod uslovom da na tim biračkim mjestima ne učestvuje u raspodjeli mandata.

Glasovi koje je dobila izborna lista, a koja s obzirom na broj dobijenih glasova, ne učestvuje u raspodjeli mandata na biračkim mjestima utvrđenim posebnom odlukom Skupštine, dodaju se glasovima koje je ta lista dobila na drugim biračkim mjestima u Crnoj Gori, pod uslovom da na tim biračkim mjestima učestvuje u raspodjeli mandata.

Raspodjela mandata iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa članom 95 ovog zakona.

Član 119

Za izbore iz člana 118 ovog zakona opštinske izborne komisije sačinjavaju poseban izvještaj o izborima poslanika na biračkim mjestima utvrđenim odlukom Skupštine.

Član 120

Na prvim narednim parlamentarnim izborima iz člana 118 ovog zakona koristiće se optički čitači spreja.

Način korišćenja spreja iz stava 1 ovog člana utvrdiće se propisom Državne izborne komisije.

Član 120a

Na izborima za odbornike u skupštine opština Podgorica i Herceg Novi, koji će se održati 11. juna 2000. godine, koristiće se optički čitači spreja.

Način korišćenja spreja iz stava 1 ovog člana utvrdiće se propisom Državne izborne komisije.

Član 121

Skupštine opština imenovaće opštinske izborne komisije najkasnije u roku od 20 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

U roku iz stava 1 ovog člana imenovaće se Državna izborna komisija.

Član 122

Državna izborna komisija donijeće propise i obrasce za izvršavanje ovog zakona u roku od 20 dana od dana njenog imenovanja.

Član 123

Skupština opštine uskladiće svoje propise o izborima sa odredbama ovog zakona u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 124

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list RCG", br. 49/92, 16/95 i 21/96).

Član 125

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika

(Sl. list RCG, br. 14/00)

Član 46

Skupštine opština imenovaće opštinske izborne komisije najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Skupština opštine Podgorica i Skupština opštine Herceg Novi imenovaće opštinske izborne komisije najkasnije u roku od 10 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

U roku iz stava 2 ovog člana imenovaće se Republička izborna komisija.

Član 47

Republička izborna komisija donijeće propise i propisati obrasce za izvršavanje ovog zakona u roku od 15 dana od dana njenog imenovanja.

Član 48

Ovlašćuje se Zakonodavni odbor Skupštine Republike Crne Gore da utvrdi prečišćeni tekst ovog zakona.

Član 49

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika

(Sl. list RCG, br. 9/01)

Član 6

Na prijevremenim izborima koji će se održati u 2001. godini izbor pet poslanika iz člana 12 stav 3 ovog zakona izvršiće se na biračkim mjestima određenim Odlukom o određivanju biračkih mjesta za izbor pet poslanika u Skupštinu Republike Crne Gore ("Službeni list RCG", broj 5/98).

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika

(Sl. list RCG, br. 41/02)

Član 17

Na izborima za poslanike u Skupštinu Republike Crne Gore četiri poslanika bira se na biračkim mjestima:

U Opštini Podgorica biračka mjesta:

OŠ "Mahmut Lekić" - Tuzi;

OŠ "29. novembar" - Dinoša;

OŠ "29. novembar" - Prifte;

OŠ "29. novembar" - Selišta;

OŠ "Mahmut Lekić" - Milješ;

OŠ "29. novembar" - Krševo;

Dom omladine Sukuruć - Vranj;

MZ Vranj - Vladne;

OŠ "Jedinstvo" - Traboin;

OŠ "Jedinstvo" - Skorač;
OŠ "Jedinstvo" - Donje Drume - PO Ranza;
OŠ "Mahmut Lekić" - Vuksanlekići; Podhum;
OŠ "Stjepovo" - Poprati;
OŠ "Stjepovo" - Gornji Zatrijebač;
OŠ "Stjepovo" - Donji Zatrijebač;
OŠ "Stjepovo" - Cijevna;
OŠ "Đoko Prelević" - Koći.
U Opštini Ulcinj biračka mjesta:
OŠ "Boško Strugar";
TA "Neptun"; "Stara uljara";
Centar za kulturu;
MZ;
Javno komunalno preduzeće;
Škola "Krute Ulcinjske";
OŠ Bratica;
OŠ Kolomza;
OŠ Štoj;
OŠ Zoganje;
OŠ Pistula;
OŠ Darza;
Kino sala Vladimir;
Kuća - poslovni objekat Osmanovića;
OŠ Sukobin;
OŠ Donji Rastiš;
OŠ Štodra;
OŠ Kravari;
OŠ Fraskanjel;
MZ Vladimirske Krute;
OŠ Donja Klenza;
OŠ Krute za Donje Mide;
OŠ Gornje Mide;
Objekat "Avdić".
U opštini Bar biračka mjesta:
OŠ Ckla;
OŠ Arbneš;
OŠ Veliki Ostros;
OŠ Ostros;
OŠ Koštanjica;
OŠ Bobovište;
OŠ Tejani;
OŠ Livari;
OŠ Donji Murići;
OŠ Pinčići;
OŠ Đuravci.

U opštini Plav biračka mjesta:

Jasenica - Hoti;
Martinoviće - Gropa;
Vusanje.

U opštini Rožaje,
biračko mjesto Daciće.

Pravo da biraju na biračkim mjestima iz stava 1 ovog člana imaju građani koji su na dan stupanja na snagu ovog zakona upisani u biračke spiskove na ovim biračkim mjestima.

Upis novih birača koji imaju pravo da glasaju na biračkim mjestima iz stava 1 ovog člana vršiće se u skladu sa Zakonom o biračkim spisakovima ("Službeni list RCG", br. 14/2000).

Član 18

Skupštine opština imenovaće opštinske izborne komisije najkasnije u roku od osam dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

U roku iz stava 1 ovog člana Skupština Republike Crne Gore imenovaće opštinsku izbornu komisiju Podgorica i

Republičku izbornu komisiju.

Član 19

Prvi naredni prijevremeni izbori za poslanike u Skupštinu Republike Crne Gore i prvi naredni prijevremeni izbori za odbornike u skupštinu opštine obaviće se u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 20

Ovlašćuje se Zakonodavni odbor Skupštine Republike Crne Gore da utvrdi prečišćeni tekst ovog zakona.

Član 21

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika

(Sl. list RCG, br. 46/02)

Član 15

Izuzetno, izbore koji će se do 31.decembra 2002. godine održati u Crnoj Gori sprovede organi za sprovođenje izbora imenovani u skladu sa prelaznim i završnim odredbama ovog zakona.

Član 16

Republičku izbornu komisiju u stalnom sastavu čine: predsjednik, sekretar i osam članova.

Predsjednik Republičke izborne komisije imenuje se na predlog partije koja je na prethodnim izborima dobila najveći broj poslaničkih mandata.

Sekretar Republičke izborne komisije imenuje se na predlog partije koja je na prethodnim izborima bila druga po broju osvojenih poslaničkih mandata.

U stalni sastav Republičke izborne komisije imenuje se po jedan predstavnik svih partija zastupljenih u Skupštini Republike Crne Gore.

Član 17

Opštinsku izbornu komisiju u stalnom sastavu čine: predsjednik, sekretar i osam članova.

Opštinska izborna komisija u stalnom sastavu imenuje se po kriterijumu i na način utvrđen u članu 16 ovog zakona.

Ukoliko neka od političkih partija zastupljenih u Skupštini Republike Crne Gore nema politički interes da odredi svog predstavnika u stalni sastav opštinske izborne komisije, svoje mjesto u toj opštinskoj izbornoj komisiji može ustupiti nekoj drugoj političkoj partiji, o čemu je dužna obavijestiti nadležnu skupštinu opštine.

Predsjednik opštinske izborne komisije imenuje se na predlog partije, odnosno koalicije koja je na prethodnim izborima dobila najveći broj odborničkih mandata. Ukoliko je na prethodnim izborima najveći broj mandata dobila koaliciona izborna lista, predsjednik opštinske izborne komisije imenuje se na predlog partije kojoj je, u okviru koalicije, pripao najveći broj odborničkih mandata.

Sekretar opštinske izborne komisije imenuje se na predlog partije koja je na prethodnim izborima bila druga po broju osvojenih odborničkih mandata.

U slučaju istog broja mandata koalicionne izborne liste i partije koja je podnijela samostalnu izbornu listu, imenovanje predsjednika opštinske izborne komisije vrši se na predlog partije, odnosno koalicije, koja je osvojila veći broj glasova.

U slučaju istog broja mandata koalicionih izbornih lista, imenovanje predsjednika opštinske izborne komisije vrši se na predlog koalicije čija je izborna lista dobila veći broj glasova.

U slučaju istog broja mandata partija koje su na prethodnim izborima podnijele samostalnu izbornu listu, imenovanje predsjednika opštinske izborne komisije vrši se na predlog partije koja je osvojila veći broj glasova.

Član 18

Birački odbor u stalnom sastavu čine predsjednik i četiri člana.

Svakoj partiji zastupljenoj u odgovarajućoj skupštini pripada broj predsjednika biračkih odbora, srazmjerno proporcionalnoj zastupljenosti odborničkih mandata u skupštini, a biračka mjesta na kojima bi pojedina partija predlagala predstavnika za predsjednika biračkog odbora, opštinska izborna komisija određuje žrijebom.

U stalni sastav biračkog odbora, dva člana imenuju se na predlog partije, odnosno koalicije, koja ima većinu u

odgovarajućoj skupštini opštine.

U stalni sastav biračkog odbora obavezno se imenuje po jedan predstavnik dvije opozicione partije u odgovarajućoj skupštini, koje su na prethodnim izborima dobile najveći broj glasova.

Ukoliko u odgovarajućoj skupštini opštine postoji samo jedna opoziciona partija, u stalni sastav biračkog odbora imenuju se dva predstavnika te partije.

Član 19

Odluke i izborne radnje koje su, u vezi sa već raspisanim izborima, donijele, odnosno preduzele Republička izborna komisija i opštinske izborne komisije u dosadašnjem sastavu, smatraju se sastavnim dijelom jedinstvenog izbornog procesa koji će nastaviti Republička izborna komisija i opštinske izborne komisije imenovane u skladu sa ovim zakonom.

Član 20

Na prijevremenim izborima koji će se održati u 2002. godini, izbor četiri poslanika iz člana 12 stav 3 ovog zakona izvršiće se na biračkim mjestima koja će, posebnom odlukom, odrediti Skupština Republike Crne Gore.

Član 21

Skupština opštine, odnosno Odbor povjerenika u Podgorici i Odbor povjerenika u Tivtu imenovaće opštinske izborne komisije, u roku od sedam dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

U roku iz stava 1 ovog člana Skupština Republike Crne Gore imenovaće Republičku izbornu komisiju.

Član 22

Odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list RCG", br. 41/2002), koje su u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, stavljaju se van snage.

Član 23

U javnom interesu je da se, u skladu sa članom 109 stav 2 Ustava Republike Crne Gore, odredbe ovog zakona primijene na već raspisane prijevremene izbore za poslanike Skupštine Republike Crne Gore, izbore za odbornike Skupštine glavnog grada - Podgorice i izbore za odbornike Skupštine opštine Tivat.

Član 24

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika

(Sl. list CG, br. 46/11)

Član 68

Lice koje je na dan stupanja na snagu ovog zakona upisano u birački spisak, a bez podatka o državljanstvu ili mu je upisano državljanstvo neke od republika bivše SFRJ, organ lokalne uprave nadležan za vođenje biračkog spiska, u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, obavijestiće da u biračkom spisku nema podatak o crnogorskom državljanstvu.

Lice iz stava 1 ovog člana ostaje u biračkom spisku ako do 31. decembra 2012. godine dostavi dokaz o crnogorskom državljanstvu.

Član 69

Skupština Crne Gore imenovaće Državnu izbornu komisiju u skladu sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

U roku iz stava 1 ovog člana skupštine opština imenovaće opštinske izborne komisije.

Član 70

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

ODREDBE KOJE NIJESU UŠLE U PREČIŠĆEN TEKST PROPISA:

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika

(Sl. list CG, br. 14/14)

Član 55

Skupština Crne Gore imenovaće Državnu izbornu komisiju, u skladu sa ovim zakonom, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe, Državna izborna komisija donijeće nakon tri mjeseca od dana imenovanja.

Član 56

Skupštine opština: Bar, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje i Šavnik imenovaće opštinske izborne komisije u roku od 60 dana od dana sprovođenja izbora za odbornike u skupštinama tih opština, koji će se održati u prvoj polovini 2014. godine.

Skupštine opština: Andrijevića, Budva, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi i Cetinje imenovaće opštinske izborne komisije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 57

Državna izborna komisija donijeće propise i obrasce za izvršavanje ovog zakona u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Uputstvo o načinu korišćenja elektronskih uređaja za identifikaciju birača ministarstvo nadležno za biračke spiskove donijeće u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 58

Opštinske izborne komisije obezbijediće biračkim odborima opremu i materijal za glasanje, u skladu sa članom 75 ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, elektronski uređaj za identifikaciju birača biće sastavni dio opreme za glasanje od dana početka primjene odredbi iz čl. 68, 68a, 68b i 89 stav 9 ovog zakona.

Do dana početka primjene odredbi iz čl. 68, 68a, 68b i 89 stav 9 ovog zakona na biračkim mjestima koristiće se nevidljivo mastilo-sprej i optički čitač spreja.

Član 59

Odredba člana 85 stav 7 ovog zakona kojom je propisano da se uz zahtjev za glasanje putem pisma i ovlašćenje za podnošenje zahtjeva, biračkom odboru dostavlja i lična karta ili pasoš birača koji želi da glasa putem pisma, primjenjivaće se od dana početka primjene odredbi iz čl. 68, 68a, 68b i 89 stav 9 ovog zakona.

Odredbe člana 85a st. 3 i 4 ovog zakona koje se odnose na elektronsku verifikaciju (identifikaciju), kao i odredba člana 85b stav 3 kojom se uređuje postupanje povjerenika u odnosu na odštampani odrezak-potvrdu, primjenjivaće se od roka iz stava 1 ovog člana.

Član 60

Odredbe čl. 68, 68a, 68b i 89 stav 9 ovog zakona primjenjivaće se od 1. novembra 2014. godine.

Nabavka opreme i izbornog materijala za sprovođenje izbora vrši se u skladu sa članom 3 stav 1 tačka 12 Zakona o javnim nabavkama, kao i izrada programskog rješenja za vođenje jedinstvenog biračkog spiska.

Ministarstvo finansija će obezbijediti neophodna finansijska sredstva za sprovođenje ovog zakona iz sredstava budžetske rezerve.

Član 61

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

NAPOMENA IZDAVAČA:

Odlukom Saveznog ustavnog suda I U br. 33/2000 od 07.12.2000. godine ("Službeni list Savezne Republike Jugoslavije", br. 73/00) je utvrđeno da odredbe člana 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 14/2000) nisu saglasne sa Ustavom Savezne Republike Jugoslavije.